

WÓJT GMINY DOBRÓŃ

**Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu Ochrony Środowiska
dla Gminy Dobroń
na lata 2014 – 2017
z perspektywą do 2021 roku**

DOBRÓŃ 2015

Autorką opracowania

**„Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy
Dobroń na lata 2014 – 2017 z perspektywą do 2021 roku ”**

jest:

mgr Elżbieta Piasecka

specjalista ds. ochrony przyrody

Spis treści

1. WPROWADZENIE	3
1. 1. PRZEDMIOT PRACY	3
1. 2. PODSTAWA PRAWNA I ZAKRES PROGNOZY	3
1. 3. GŁÓWNE CELE PROGNOZY ORAZ POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI	5
1. 4. METODYKA PROGNOZY	11
2. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA NA TERENIE GMINY DOBRÓŃ	12
2. 1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY	12
2. 1. 1. Położenie administracyjne i geograficzne	12
2. 1. 2. Warunki klimatyczne	13
2. 1. 3. Budowa geologiczna i rzeźba terenu	14
2. 2. STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM	16
2. 2. 1. Wody powierzchniowe i podziemne	16
2. 2. 2. Stan gleb i powierzchni ziemi	22
2. 2. 3. Zasoby przyrodnicze	26
2. 2. 4. Jakość powietrza	37
2. 2. 5. Gospodarka odpadami	40
2. 2. 6. Hałas	45
2. 2. 7. Promieniowanie elektromagnetyczne	47
2. 2. 8. Poważne awarie	49
2. 3. PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW CHRONIONYCH	50
2. 4. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	52
3. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO (BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE, POZYTYWNE I NEGATYWNE)	54
4. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE DLA PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ORAZ SPOSOBY ICH UWZGLĘDNIENIA W PROGRAMIE	59
5. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO W ZWIĄZKU Z REALIZACJĄ PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	62
6. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCJE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	68
7. PRZEWIDYWANE METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	69
8. POTENCJALNE TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	72
9. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	73
10. ZAŁĄCZNIKI	76

Spis tabel

Tabela 1. Indywidualne formy ochrony przyrody w gminie Dobroń	31
---	----

1. Wprowadzenie

1. 1. Przedmiot pracy

Przedmiotem niniejszej pracy jest prognoza oddziaływania na środowisko „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dobroń na lata 2014 - 2017 z perspektywą do 2021 roku”.

1. 2. Podstawa prawna i zakres prognozy

Prognoza oddziaływania na środowisko *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dobroń na lata 2014 - 2017 z perspektywą do 2021 roku* została opracowana na podstawie zapisów art. 46 oraz art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2013 r., poz. 1235, ze zm. Dz. U. z 2014 r., poz. 1133).

Artykuł 50 ww. ustawy ustala, iż przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest też wymagane w momencie wprowadzania zmian do już przyjętego dokumentu, o którym mowa w art. 46 lub 47 - w tym przypadku aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dobroń” przyjętego Uchwałą nr XXIV/201/2009 z dnia 28 kwietnia 2009 roku przez Radę Gminy w Dobroniu.

Według art. 51 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku, prognoza oddziaływania na środowisko:

1) zawiera:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,

- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;

2) określa, analizuje i ocenia:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnio-terminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,
 - rośliny,
 - wodę,
 - powietrze,
 - powierzchnię ziemi,
 - krajobraz,
 - klimat,
 - zasoby naturalne,

- zabytki,
- dobra materialne
- z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

3) przedstawia:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Wyżej wymieniony zakres ustawowy prognozy oddziaływania na środowisko został dostosowany do specyfiki aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dobroń na lata 2014 - 2017 z perspektywą do 2021 roku”.

1. 3. Główne cele prognozy oraz powiązania z innymi dokumentami

Celem niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko jest ocena możliwych skutków zmian w środowisku, spowodowanych przez realizację zadań i działań (bądź ich nie podjęcia), określonych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Dobroń na lata 2014 - 2017 z perspektywą do 2021 roku. Prognoza jest dokumentem wytyczającym zalecenia dotyczące minimalizacji oraz przeciwdziałania możliwych negatywnych skutków oddziaływania na środowisko. Stanowi także dokument wspierający proces decyzyjny i procedurę konsultacji planu.

Zakres Programu ochrony środowiska dla Gminy Dobroń zawiera:

- ogólną charakterystykę gminy,
- ekologiczne, przestrzenne, ekonomiczne i społeczne uwarunkowania rozwoju gminy,
- problemy i zagrożenia występujące na terenie gminy,
- cele i priorytety ekologiczne,
- harmonogram realizacji działań proekologicznych, w podziale na okresy krótko- i długoterminowe,
- zagadnienia związane z edukacją ekologiczną,
- sposoby finansowania zadań w zakresie ochrony środowiska,
- sposób wdrażania i system monitoringu realizacji Programu.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobroń na lata 2014 - 2017 stanowi realizację zadań i działań środowiskowych zawartych w dokumentach strategicznych dotyczących ochrony środowiska, tj. Polityki ekologicznej państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do 2016, z uwzględnieniem wytycznych przedstawionych w Programie Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego na lata 2012 – 2015 w perspektywie do 2019 roku oraz Programu Ochrony Środowiska Powiatu Pabianickiego na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019.

Nadrzędne cele ekologiczne dla gminy Dobroń wynikają bezpośrednio z dokumentów strategicznych wyższego szczebla tj. z Polityki ekologicznej Państwa oraz z Programu ochrony środowiska województwa łódzkiego. Zgodnie z w/w. opracowaniami za główny cel uznano: *poprawę warunków życia mieszkańców regionu przez poprawę jakości środowiska, likwidację zaniedbań w jego ochronie i racjonalne gospodarowanie jego zasobami.*

Główne koncepcje Polityki ekologicznej państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do 2016 to:

- Kierunki działań systemowych
 - Uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych - projekty dokumentów strategicznych wszystkich sektorów gospodarki będą,

zgodnie z obowiązującym w tym zakresie prawem, poddawane procedurze oceny oddziaływania na środowisko.

- Aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska – uruchomienie mechanizmów prawnych, ekonomicznych i edukacyjnych, które prowadzić będą do rozwoju proekologicznej produkcji towarów oraz do świadomych postaw konsumenckich zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.
 - Zarządzanie środowiskowe - przystępowanie do systemu EMAS, rozpowszechnianie wiedzy wśród społeczeństwa o systemie i tworzenie korzyści ekonomicznych dla firm i instytucji będących w nim.
 - Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, zgodnie z zasadą „myśl globalnie, działaj lokalnie”.
 - Rozwój badań i postęp techniczny - zwiększenie roli polskich placówek badawczych we wdrażaniu ekoinnowacji w przemyśle oraz w produkcji wyrobów przyjaznych dla środowiska oraz doprowadzenie do zadowalającego stanu systemu monitoringu środowiska.
 - Odpowiedzialność za szkody w środowisku - stworzenie systemu prewencyjnego, mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizującego możliwość wystąpienia szkody.
 - Aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym - przywrócenie właściwej roli planowania przestrzennego na obszarze całego kraju, w szczególności dotyczy to miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które powinny być podstawą lokalizacji nowych inwestycji.
- Ochrona zasobów naturalnych
- Ochrona przyrody - zachowanie bogatej bioróżnorodności polskiej przyrody na różnych poziomach organizacji: na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym), wraz z umożliwieniem zrównoważonego rozwoju gospodarczego kraju.

- Ochrona i zrównoważony rozwój lasów - racjonalne użytkowanie zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego.
- Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi - racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych w taki sposób, aby uchronić gospodarkę narodową od deficytów wody i zabezpieczyć przed skutkami powodzi oraz zwiększenie samofinansowania gospodarki wodnej.
- Ochrona powierzchni ziemi - rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno-błotnych przez czynniki antropogeniczne oraz zwiększenie skali rekultywacji gleb zdegradowanych i zdewastowanych, przywracając im funkcję przyrodniczą, rekreacyjną lub rolniczą.
- Gospodarowanie zasobami geologicznymi - racjonalizacja zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny i wodę z zasobów podziemnych oraz otoczenia ich ochroną przed ilościową i jakościową degradacją.
- Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego
 - Środowisko a zdrowie - poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia oraz skuteczny nadzór nad wszystkimi w kraju instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami awarii przemysłowych powodujących zanieczyszczenie środowiska.
 - Jakość powietrza - dążenie do spełnienia zobowiązań wynikających z dyrektyw unijnych oraz Traktatu Akcesyjnego (w tym m.in. obniżenie emisji z dużych źródeł energii).
 - Ochrona wód – utrzymanie lub osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód, w tym zachowanie i przywracanie ciągłości ekologicznej cieków.

- Gospodarka odpadami – oddzielenie ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju, zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów oraz właściwe gospodarowanie nimi.
- Oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych - dokonanie wiarygodnej oceny narażania społeczeństwa na ponadnormatywny hałas, promieniowanie elektromagnetyczne i podjęcie kroków do zmniejszenia tego zagrożenia tam, gdzie jest ono największe.
- Substancje chemiczne w środowisku - stworzenie efektywnego systemu nadzoru nad substancjami chemicznymi dopuszczonymi na rynek, zgodnego z zasadami Rozporządzenia REACH.

Najważniejszym dokumentem wykorzystanym w projekcie Programu jest Program Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego na lata 2012 – 2015 w perspektywie do 2019 roku. Określa on cele ochrony środowiska wynikające z założeń Polityki ekologicznej państwa. Priorytety ekologiczne obejmują osiem obszarów działań:

1. Ochrona zasobów naturalnych:

- ochrona zasobów przyrodniczych,
- ochrona i zwiększanie zasobów leśnych,
- ochrona gleb użytkowanych rolniczo,
- racjonalna eksploatacja kopalin i ochrona złóż,
- rekultywacja terenów zdegradowanych,
- zmniejszenie materiałochłonności produkcji.

2. Ochrona jakości powietrza:

- wdrażanie programów ochrony powietrza (POP),
- opracowanie i wdrażanie Programów ograniczenia niskiej emisji (PONE) dla terenów wskazanych w POP,
- przygotowania do wdrożenia dyrektywy IED przez zakłady przemysłowe (modernizacje istniejących technologii i wprowadzanie nowych, nowoczesnych urządzeń),
- zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii,

- prowadzenie działań energooszczędnych w mieszkalnictwie i budownictwie (rozwój sieci ciepłowniczych, termomodernizacje),
 - ograniczanie emisji ze środków transportu (modernizacja taboru, wykorzystanie paliw ekologicznych, remonty dróg).
3. Ochrona zasobów wód podziemnych i powierzchniowych oraz ochrona przed powodzią i suszą:
- racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi,
 - ochrona wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł punktowych i obszarowych,
 - rozwój małej retencji wodnej,
 - odbudowa melioracji podstawowych i szczegółowych w celu przeciwdziałania skutkom suszy i powodzi.
4. Racjonalna gospodarka odpadami:
- zapobieganie i minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów,
 - rozbudowa lub budowa Zakładów Zagospodarowania Odpadów (ZZO),
 - zamykanie i rekultywacja składowisk odpadów.
5. Oddziaływanie hałasu:
- realizacja programu ochrony środowiska przed hałasem.
6. Oddziaływanie pól elektromagnetycznych:
- edukacja ekologiczna nt. rzeczywistej skali zagrożenia emisją pól,
 - zachowanie stref bezpieczeństwa przy lokalizacji obiektów emitujących promieniowanie elektromagnetyczne.
7. Edukacja ekologiczna
- prowadzenie edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju, dotyczącej wszystkich elementów środowiska.
8. Poważne awarie
- działania zapobiegające powstawaniu poważnych awarii w zakładach oraz w trakcie przewozu materiałów niebezpiecznych,
 - szybkie usuwanie skutków poważnych awarii.

W projektowanym Programie ochrony środowiska dla gminy Dobroń nie zastosowano zapisów, które będą miały wymierne znacznie przy ocenie możliwości odmowy wydania pozwolenia o którym mowa w art. 186 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013r., poz. 1232 ze zm.). Projektowany dokument nie wychodzi zakresem poza wymienione w art. 186 pkt 4 ustawy POŚ programy działań, o których mowa w art. 17, 91 ust. 1 i art. 119 ust. 1., które mogły by wpłynąć na decyzje organów właściwych przy wydawaniu pozwolenia.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobroń na lata 2014 - 2017 z perspektywą do 2021 roku jest spójny z wojewódzkim i powiatowym programem ochrony środowiska, a także nie nakłada dodatkowych obostrzeń wymienionych w programie ochrony powietrza, gdzie organem właściwym do wydawania bądź odmowy pozwolenia jest zarząd województwa oraz uwzględnionych w programie ochrony przed hałasem, za który odpowiada rada powiatu.

1. 4. Metodyka prognozy

W opracowaniu Prognozy wykorzystano metody opisowe odnoszące się do dostępnych danych środowiskowych oraz do charakterystyki zasobów środowiska gminy Dobroń, będących pod wpływem oddziaływania naturalnego i antropogenicznego.

Analizą objęto zarówno aktualny, jak i prognozowany stan środowiska na obszarze gminy oraz proponowane kierunki działań w tym zakresie. Dodatkowo w prognozie przeanalizowano uwzględnienie w Programie strategicznych kierunków działań przyjętych w innych dokumentach oraz prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych do tych dokumentów, tj. m.in. Polityka Ekologicznej Państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do 2016 roku oraz Program Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego na lata 2012 – 2015 w perspektywie do 2019 roku.

Wnioski z przeprowadzonej analizy odniesiono do stanu środowiska w gminie oraz rozpatrzono możliwe skutki środowiskowe realizacji programu ochrony środowiska.

2. Istniejący stan środowiska na terenie gminy Dobroń

2. 1. Ogólna charakterystyka gminy

2. 1. 1. Położenie administracyjne i geograficzne

Gmina Dobroń położona jest w centralnej Polsce, w województwie łódzkim, we wschodniej części powiatu pabianickiego. Graniczy od wschodu i północy z miastem Pabianice oraz z gminami Pabianice i Dłutów, zaś od zachodu i południa z powiatem łaskim.

Gmina Dobroń jest gminą wiejską, której całkowita powierzchnia wynosi 95 km² (9 546 ha), co sytuuje ją na trzecim miejscu w powiecie pabianickim. Powierzchnia gminy stanowi 19,4 % powiatu oraz 0,52 % województwa łódzkiego. W jej skład wchodzi 18 sołectw oraz 25 wsi.

Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 14, która łączy gminę z aglomeracją łódzką oraz z Sieradzem (przez Łask i Zduńską Wolę). W ostatnim czasie na terenie gminy Dobroń powstały dwie drogi ekspresowe:

- S-8 Białystok - Wrocław (w budowie) z węzłami komunikacyjnymi w rejonie wsi Róża - Mogilno Duże oraz zlokalizowanym w części w granicach gminy Dobroń na skrzyżowaniu z drogą krajową Nr 12 węzłem „Łask”,
- S-14 tzw. zachodnia obwodnica Łodzi i Pabianic z węzłem „Dobroń” na skrzyżowaniu z obecną drogą krajową Nr 14 oraz odcinkiem na południe od węzła „Dobroń” do węzła „Róża”.

Z miejscowości Dobroń oraz Chechło Drugie istnieją bezpośrednie połączenia kolejowe na linii pierwszorzędnej relacji Łódź Kaliska - Ostrów Wielkopolski. Komunikacja samochodowa PKS łączy gminę

z ościennymi miejscowościami oraz z Łodzią i Sieradzem. Istnieje również komunikacja autobusowa wewnątrz gminy - połączenie takie posiada wieś Barycz oraz w okresie letnim wieś Ldzań.

Gminę Dobroń na koniec 2012 r. zamieszkiwało 7 405 osób (łącznie z mieszkańcami zameldowanymi na pobyt czasowy), w tym 3 633 mężczyzn i 3 772 kobiet (wg. GUS).

Według regionalizacji fizycznogeograficznej gmina Dobroń należy do prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego (31), podprowincji Nizin Środkowopolskich (318), makroregionu Niziny Południowowielkopolskiej (318.1), mezoregionu Wysoczyzny Łaskiej (318.19)(Kondracki 2000).

Zgodnie z podziałem geobotanicznym, charakteryzowany obszar należy do działu Bałtyckiego (A), poddziału Pasa Wyżyn Środkowych (A4), krainy Północnych Wysoczyzn Brzeźnych (19), okręgu Łódzko-Piotrkowskiego (A4 19.c)(Szafer 1977).

Teren gminy wg regionalizacji przyrodniczo - leśnej zlokalizowany jest w Krainie Małopolskiej (VI), w środkowej części dzielnicy Łódzko-Opoczyńskiej (VI.1), w mezoregionie Sieradzko-Łódzkim (VI.1.a)(Tramplera i in. 1990).

2. 1. 2. Warunki klimatyczne

Położenie gminy Dobroń w Polsce środkowej oraz równinna rzeźba terenu powodują napływanie nad ten obszar różnych mas powietrza. Główne centra baryczne wpływają na: równoleżnikowy typ cyrkulacji, największą frekwencję mas powietrza polarno-morskich (ok. 45 dni w ciągu roku), polarno-kontynentalnych (ok. 38%) i rzadko zwrotnikowych (ok. 10%). Cechy te decydują o dużej zmienności warunków atmosferycznych.

Opisywany teren według podziału klimatycznego Polski, znajduje się na obszarze o klimacie przejściowym, między wpływami oceanicznymi i kontynentalnymi, w środkowopolskim regionie klimatycznym. Region ten charakteryzuje się m.in.:

- latem utrzymującym się średnio przez 98 dni,

- zimą osiagającą około 80 dni,
- występowaniem średnio 47 dni pogodnych w roku i 151 dni pochmurnych,
- okresem wegetacyjnym trwającym przez około 215 dni (dla wartości +5°C) – od początku kwietnia do początku listopada.

W ciągu roku, najmniej energii promieniowania słonecznego dociera w grudniu, najwięcej w czerwcu. Ogólne zachmurzenie nieba osiąga maksimum w listopadzie i grudniu, a minimum w sierpniu. Usłonecznienie względne wiosną wynosi 38%, latem 45%, jesienią poniżej 30%, zaś zimą około 18%.

Według danych z najbliższej stacji meteorologicznej Łódź-Lublinek wynika, że średnie wieloletnie wartości temperatury powietrza kształtują się w granicach 7,6-8,0°C, najcieplejszym miesiącem jest lipiec (średnia temperatura 17,9°C), najchłodniejszym styczeń – o średniej -3,3°C. Prędkość wiatru w przebiegu rocznym wynosi średnio od 2,3 m/s do 4,2 m/s. Przeważają wiatry zachodnie, obejmujące ponad 20% ogólnej sumy wiatrów, następnie południowo-zachodnie - 10-12 % oraz wschodnie – ponad 10%.

W gminie Dobroń suma rocznych opadów atmosferycznych wynosi około 600 mm. Zwykle występuje tu 156 dni z opadem, w tym 40-45 dni z opadem śnieżnym, 2-3 dni z opadem gradu oraz przeciętnie 20 dni z burzą.

Teren gminy odznacza się przewagą występowania obszarów o korzystnych i przeciętnych warunkach topoklimatycznych, na które składają się: dobre i przeciętne warunki solarne, dobre warunki termiczne, wilgotnościowe i przewietrzania oraz mała częstotliwość występowania mgieł, związanych z płaską powierzchnią wysoczyzny morenowej.

2. 1. 3. Budowa geologiczna i rzeźba terenu

Środkowa i północno-zachodnia Polska położona jest na obszarze platformy waryscyjskiej. Jednostka ta przesłonięta jest w całości grubą i ciągłą pokrywą osadów ery mezozoicznej i kenozoicznej. Gmina Dobroń znajduje się w środkowej części Synklinorium Szczecińsko-Łódzko-Miechowskiego.

Najstarszymi utworami, wchodzącymi w skład niecki mogileńsko-łódzkiej, są warstwy mezozoiczne. Niecka mogileńsko-łódzka zbudowana jest z węższej niecki łódzkiej oraz z szerszej niecki mogileńskiej, w której w środkowej części występuje antyklina Mogilna. Synklinorium łódzkie powstało w okresie górnej kredy, w wyniku ontogenezy alpejskiej oraz tektoniki solnej. Utwory późnej kredy widoczne są w wyrobiskach w Dobroniu i Mogilnie. Osady te, powstałe w środowisku morskim, to cienkopłytkowe wapienie marglisto-ilaste z fragmentami małży, amonitów, gąbek i jeżowców, opoki wapienne szare oraz szare i białe margle zwięzłe w spągu. Głębokość występowania utworów kredowych jest zróżnicowana w rejonie Dobronia i na południe od wsi Mogilno Duże, od około 0 do 4 m, a także około 15 - 30 m na pozostałym obszarze gminy. W rejonie wsi Dobroń-Żabieniec i Mogilno Duże znajdują się wschodnie utworów kredy górnej.

Obecną, słabo urozmaiconą, równinną rzeźbę terenu gminy kształtował okres czwartorzędu ery kenozoicznej. Osady powstałe podczas minionej epoki plejstocenu, związane są głównie z wkraczaniem na ten rejon lądolodów, okresami interglacjalów oraz peryglacjalnymi pozostałościami po zlodowaceniach. Do utworów czwartorzędowych na terenie gminy zaliczają się: piaski i mułki zastoiskowe, piaski i gliny zwałowe, piaski i żwiry lodowcowe oraz piaski, żwiry i gliny moreny czołowej. Obszar gminy Dobroń objęty był zasięgiem zlodowaceń południowopolskiego oraz środkowopolskiego.

Charakter rzeźby terenu gminy Dobroń można określić jako wysoczyznowy, silnie denudowany i płaski, o spadkach poniżej 2%. Gmina leży średnio na wysokości od 180 do 195 m n.p.m., jest lekko nachylona ze wschodu na zachód.

Krajobraz gminy rozcinają formy dolinne a urozmaicają płaskie obniżenia powytopiskowe. Jej zachodnią część przecina z północy na południe szeroka na 800-1400 m dolina wód roztopowych, o płaskim dnie, wykorzystywanym współcześnie przez rzekę Pałusznicę rozciągająca się od wsi Markówka do wsi Mogilno Duże. W południowo-zachodniej części gminy przebiega znacznie węższa

dolina rzeki Grabi. Wzdłuż niej oraz w obrębie doliny wód roztopowych występują wyraźnie wykształcone późnoplejstoceńskie terasy akumulacyjne o wysokościach względnych 2-4 m.

Na obszarze gminy Dobroń, znajdują się: plejstoceńskie - piaski i żwiry wodnolodowcowe, piaski rzeczne oraz holocieńskie - piaski eoliczne, deluwialne, torfy, namuły, mułki, piaski aluwialno-bagienne.

Najmłodsze osady holocieńskie występują w dolinie rzek Grabi i Pałusznicy. Formy wydymowe w postaci pagórków i wałów wydymowych powstały na przełomie plejstocenu i holocenu, kiedy wzmożeniu uległy procesy eoliczne. Pas wydym parabolicznych i wałowych, o stromych zboczach, których spadki często przekraczają 10% znajduje się od miejscowości Dobroń do wsi Róża (głównie na południe od wsi Chechło Drugie). Ich wysokości względne wynoszą 3-18 m. Duże skupiska wydym mieszczą się także na południe od wsi Barycz oraz na południe od wsi Mogilno Duże.

2. 2. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

2. 2. 1. Wody powierzchniowe i podziemne

Gmina Dobroń znajduje się w obrębie dorzecza Odry. Przebiega tu dział wodny IV rzędu między prawymi dopływami Warty - Nerem oraz Widawką. Obszar gminy jest prawie w całości odwadniany przez rzekę Grabię będącą prawobrzeżnym dopływem Widawki oraz jej dopływ - Pałusznicę. Grabia przepływa przez południowo-zachodnią część gminy na odcinku około 10 km, a Pałusznicą południkowo od wsi Wymysłów. Pozostała, północno-zachodnia część gminy należy do zlewni rzeki Ner.

Grabia osiąga długość 81,1 km oraz powierzchnię dorzecza ponad 800 km². Cechuje ją naturalny przebieg oraz wody należące do IV klasy czystości. Jakość wody jest obniżona ze względu na nadmierne zanieczyszczenia mikrobiologiczne bakteriami typu Coli oraz chlorofilem. Pałusznicą zbiera wody głównie z terenów

rolnych i leśnych o dużej liczbie odwadniających rowów melioracyjnych. Rzeka ma swoje źródliska w granicach wsi Wymysłów Francuski, płynie przez sołectwa Markówka, Poleszyn, Orpelów i Przygoń. W ujściowym odcinku rzeki (na południe od Kolumny) wody zakwalifikowano do IV klasy jakości. Głównymi zanieczyszczeniami (m. in. bakterie typu Coli) są skażania pochodzenia rolniczego (odpływ z terenów zmeliorowanych, duży udział substancji biogenych), ze źródeł komunalnych zrzutów do rzeki, infiltracji z nieszczelnych szamb oraz nie uregulowana gospodarka ściekami w Orpelowie i Łasku-Kolumnie.

Na obszarze gminy Dobroń, w obniżeniach terenu, znajduje się 13 śródlęsnych zbiorników wody stojącej, których łączna powierzchnia wynosi 17,24 ha. Największy z nich o powierzchni 6,12 ha, tzw. „Duża Woda”, umiejscowiony jest w Uroczysku Mogilno i stanowi pomnik przyrody.

Deficyt wód powierzchniowych dla rolnictwa w zlewni rzeki Grabi jest niewielki. Gwarancja zaspokojenia potrzeb wynosi 97%. Prognoza deficytu wód przewiduje, że:

- w wariantcie ograniczonego rozwoju gospodarczego gminy deficyt ten wzrośnie w 2030r do 70%,
- w wariantcie intensywnego rozwoju gospodarczego gminy do 25%.

Dla zlewni Neru (północno-zachodni fragment gminy) zaspokojenie potrzeb rolnictwa w zakresie wód powierzchniowych wynosi 100% i nie ulegnie zmianie.

W gminie Dobroń w przyszłości mogą wystąpić skutki realizacji planowanego zbiornika „Kolumna” usytuowanego w gminie Łask w rejonie ujścia rzeki Pałuszniczy do rzeki Grabi. Zbiornik ten jest uwzględniony do realizacji w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa sieradzkiego oraz w Wojewódzkim Programie Małej Retencji.

Na terenie gminy Dobroń zagrożenie powodziowe nie występuje. Jedynie w rejonach doliny Grabi i Pałuszniczy (okolice wsi Łdzań i Barycz) znajdują się obszary narażone na lokalne okresowe podtopienia, szczególnie po intensywnych

opadach deszczu. Dla terenu gminy nie sporządzono wstępnej oceny ryzyka powodziowego oraz map zagrożenia powodziowego i ryzyka powodziowego.

Na obszarze gminy długość rowów melioracyjnych wynosi 71,1 km, a łączna powierzchnia obszarów zmeliorowanych będących w utrzymaniu gminy stanowi 746,27 ha.

Rozbudowa systemów kanalizacyjnych miejscowości gwarantuje ochronę wód powierzchniowych i gleby oraz podnoszenie standardów obsługi mieszkańców gminy do porównywalnych z miastami. Rozwój ten jest procesem długotrwałym, wymaga dużych nakładów finansowych na realizację wielu zadań inwestycyjnych i modernizacyjnych.

Gmina Dobroń została ujęta w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Program ten zawiera wykaz aglomeracji o RLM > 2 000, wraz z jednoczesnym wykazem niezbędnych przedsięwzięć w zakresie budowy, rozbudowy lub modernizacji oczyszczalni ścieków komunalnych oraz budowy i modernizacji zbiorczych systemów kanalizacyjnych, jakie należy zrealizować w tych aglomeracjach w terminie do końca 2015 r.

W gminie Dobroń kanalizację sanitarną obsługuje oddana do eksploatacji w 1998 roku mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków typu kontenerowego „Ecolo-chief-10M”, zlokalizowana w Dobroniu Poduchownym przy ulicy Zakrzewki. Oczyszczalnia zajmuje teren o powierzchni 1,83 ha i pozwala po rozbudowie na oczyszczenie 700 m³ ścieków na dobę. Stopień oczyszczania obrazują wskaźniki z pozwolenia wodnoprawnego:

- BZT 5 - 30 mg/l
- CHZT - 50 mg/l
- azot ogólny - 30 mg/l
- fosfor - 5 mg/l
- odczyn pH - 6,5-9

Oczyszczone ścieki kierowane są z oczyszczalni do rowu melioracyjnego o długości 260 m, a następnie do rzeki Pałusznicy. Sieć kanalizacyjna istniejąca w centralnej części gminy, głównie w Dobroniu podlega systematycznej

rozbudowie o nowe odcinki, zaś Chechło Drugie jest sukcesywnie wyposażane w sieć kanalizacyjną. Istnieje koncepcję skierowania w przyszłości ścieków z Chechła Pierwszego do kanalizacji w Pabianicach.

Sieć kanalizacyjna zlokalizowana w Dobroniu, Dobroniu Małym i Zakrzewkach oraz w Chechle Drugim na koniec 2013 roku obejmowała:

- 19,36 km długości sieci,
- 509 przyłączy o długości 4,8 km,
- 76 sztuk odejść od sieci poza pas jezdni długości 231 mb,

Obecna sieć kanalizacyjna obsługuje około 1800 mieszkańców (co stanowi około 24 % ludności gminy), kilka zakładów przemysłowych, gminny zespół szkół, ośrodek zdrowia. Na terenie gminy nie mają możliwości korzystania ze zbiorowej kanalizacji zakłady takie jak: „Coemi” Wiśniewscy Sp. J., „Formet” s.c., „Fortech” Sp. z o.o., „Kilargo” Sp. z o.o., „Niagaratex” Sp. z o.o., „Organik Agro” Sp. z o.o. s.k., „Uprawa pieczarek” Markiewicz, „Stal Plast” s.c., „Vimax” Rogiewicz.

Planowane jest w najbliższym czasie (do 2015 r.) wybudowanie około 15 km sieci kanalizacji sanitarnej z rozprowadzeniem we wsi Chechło Drugie i wsi Dobroń. Istnieje koncepcja odprowadzania ścieków z obszaru wsi Chechło Pierwsze do systemu kanalizacji sanitarnej miasta Pabianice.

Dla wsi Orpelów oraz Ldzań, położonych poza zasięgiem oczyszczalni komunalnej, przewiduje się budowę lokalnych oczyszczalni ścieków, które umożliwiają odbiór ścieków gdzie sieć wodociągowa istnieje, a intensywność zabudowy i warunki hydrologiczne przemawiają za budową zbiorczej kanalizacji sieciowej. Dla pozostałych wsi o zabudowie bardziej rozproszonej, oddalonych od zbiorowych systemów kanalizacyjnych utrzymuje się kanalizację indywidualną: gromadzenie ścieków w szczelnych zbiornikach bezodpływowych (szambach) i ich wywożenie do stacji zlewnych w oczyszczalni komunalnej lub w przydomowych oczyszczalniach ścieków – w przypadku korzystnych warunków gruntowo-wodnych.

Zakłady produkcyjne i produkcyjno-usługowe po uprzednim podczyszczaniu i naeuteralizacji korzystają ze zbiorowej sieci kanalizacji gminnej

lub też zobowiązane są zapewnić rozwiązanie problemów wodno-ściekowych we własnym zakresie.

W zachodniej części gminy, w okolicy Orpelowa, poprzez rów o długości około 500m oraz odcinek kanalizacji deszczowej odprowadzane są do rzeki Pałusznicy podczyszczone ścieki z zakładów produkcyjnych zlokalizowanych poza obszarem gminy Dobroń.

Na terenie gminy Dobroń występują dwa poziomy wodonośne: czwartorzędowy oraz kredowy. Pierwszy poziom wód wodonośnych występuje w piaszczystych utworach czwartorzędowych, pod warstwami glin zwałowych na całym obszarze gminy. Ze względu na sposób występowania wspomnianego poziomu wodonośnego, terytorium gminy można podzielić na strefy dolinną i pozadolinną. Drugi użytkowy poziom wodonośny jest związany z utworami górnokredowymi: wapieniami, marglami i opokami. Ta warstwa wodonośna zalega w części południowo-zachodniej gminy: w rejonie wsi Ldzań, na około 5-6m ppt, w środkowej części, w pasie od Mogilna Dużego do Mogilna Małego, na około 5-15 m ppt, w części wschodniej, w rejonie Chechła Pierwszego, Chechła Drugiego i Róży na około 15-50 m ppt oraz w kierunku Pabianic do 100 m. Położony w północno-wschodniej części gminy Dobroń fragment Głównego Zbiornika Wód Podziemnych „Niecka Łódzka” nr 401 znajduje się poza obszarami najwyższej (ONO) i wysokiej ochrony (OWO) GZWP. Jest to zbiornik dolnokredowy, o wodach krążących w ośrodku szczelinowo – porowym i szczelinowym do głębokości 800 m.

Źródłem zaopatrzenia gminy Dobroń w wodę są wody podziemne występujące w utworach kredy górnej i czwartorzędu, przy czym wody występujące w utworach kredy górnej stanowią główny użytkowy poziom wodonośny. Ujęcie wód podziemnych dla gminy Dobroń zlokalizowane w Markówce. Obecne ujęcie dysponuje trzema otworami studziennymi o głębokości średnio 35,5 m. Stacja uzdatniania wody składającą się ze zbiorników wyrównawczych o pojemności 660 m³, instalacji napowietrzania, odżelaziania, odmanganiania oraz pompowni II stopnia. Według pozwolenia wodnoprawnego

wydajność eksploatacyjna stacji w Markówce wynosi maksymalnie 1925 m³/dobę wody. Zatwierdzone zasoby ujęcia wody w Markówce wynoszą 200,0 m³/h, zaś średni pobór to około 1400 m³/dobę. Stacja uzdatniania wody jest systematycznie rozbudowywana stosownie do potrzeb. Ilość wody pompowanej z ujęcia do gminnej sieci wodociągowej zabezpiecza aktualne i najbliższe zapotrzebowania gminy.

Zasadnicza część inwestycji wodociągowych została wykonana przed 2000 rokiem. Rozwój gminnych zbiorowych systemów wodociągowych na przestrzeni ostatnich lat był bardzo dynamiczny. Wodociągi wiejskie posiada większość miejscowości gminy. Stan sieci wodociągowej na koniec 2013 r. wynosił:

- długość sieci - 101,4 km,
- 2458 przyłączy długości 43,7 km,
- 36 odcinków od sieci poza pas jezdni długości 96,15 mb.

Do realizacji pozostała rozbudowa sieci wodociągowej związana z przygotowywaniem kolejnych nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i o innych funkcjach.

Wsie Przygoń i Barycz zaopatrywane są w wodę z komunalnego ujęcia wody w Łasku. Ponadto do gminnej sieci wodociągowej przyłączonych jest 13 odbiorców z terenu m. Pabianice (Klimkowizna). Z sieci wodociągowej korzysta ponad 97 % mieszkańców gminy.

Jakość wody podawanej przez wodociągi wiejskie podlega stałej kontroli. Zakres i ilość wykonywanych analiz wody (zarówno popłucznej, surowej, jak i uzdatnionej podawanej do sieci) odpowiada parametrom rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi z dnia 29.03.2007 r. (Dz. U. 2007 Nr 61, poz. 417 zmiana Dz. U. 2010r. Nr 72 poz. 466). Stan wody w obecnie eksploatowanym ujęciu w Markówce uznaje się jako dobry. Jakość płytkich wód zaskórnych i gruntowych (studnie kopane) jest zła. Jedynie niewielka część studni zawiera wodę o składzie mikrobiologicznym odpowiadającym wymaganiom sanitarnym w zakresie skażenia bakteriami typu

Coli. Istotne zagrożenie dla wód podziemnych ma zwiększenie ilości ścieków bytowych odprowadzanych do szamb, tworzonych z dotychczasowych studni.

Na terenie gminy istnieją potencjalne obszary zagrożenia wód podziemnych, związanych z występowaniem na powierzchni terenu utworów łatwoprzepuszczalnych (wychodnie utworów wapiennych w rejonie wsi Dobroń-Żabieniec i Mogilno Duże).

2. 2. 2. Stan gleb i powierzchni ziemi

Rzeźba terenu gminy, klimat, a także warunki wodne nie stwarzają rolnictwu barier rozwojowych. Warunki glebowe gminy w porównaniu z gminami sąsiednimi są średnio korzystne. Gleby wyższych klas bonitacyjnych (III-IV) zajmują powierzchnię 1.844 ha, czyli zaledwie 37,44 % powierzchni użytków rolnych, z czego same gleby klasy III zajmują powierzchnię jedynie 445 ha, tj. 9,04 %. Najkorzystniejsze gleby znajdują się we wsiach Chechło Pierwsze i Chechło Drugie. Gleby nieznacznie gorsze jakościowo (z przewagą gleb klasy IV) znajdują się we wsiach Mogilno Małe, Mogilno Duże oraz Dobroń - Zakrzewki. Najgorszymi warunkami glebowo-rolniczymi odznaczają się wsie Ldzań, Morgi, Markówka i Wincentów.

Najlepsze gleby, należące do III klasy bonitacyjnej kompleksu pszennego dobrego, to gleby brunatne lub bielcowe, wytworzone z glin lekkich lub średnich, nieco spiaszczonych na powierzchni. Stanowią one 9,04% użytków rolnych w gminie. Znajdują się we wschodniej i centralnej części gminy, w obszarze wsi Zakrzewki, Gliny, Kosobudy, Chechło Pierwsze i Chechło Drugie, Dobroń Mały oraz Mogilno Małe.

Gleby hydrogeniczne, w tym gleby pochodzenia organicznego, czyli torfowe, murszowe, czarne ziemie i mady występują głównie w dolinach rzek Grabi i Pałuszniczy oraz innych cieków, jak również w lokalnych zagłębieniach. Warunkuje to stosunkowo wysoki udział łąk i pastwisk w powierzchni użytków rolnych gminy, który wynosi 32,1 %.

Warunki glebowe systematycznie się pogarszają. Powodowane jest to przez ciągłą antropopresję oraz intensywny rozwój terenów zainwestowanych, w szczególności w podmiejskich częściach miejscowości Dobroń, Chechło Pierwsze, Chechło Drugie, Przygoń i Orpelów.

Rejonów występowania w gminie gleb o najwyższych w skali gminy bonitacjach powinny stanowić podstawę dla efektywnej rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Preferowane są ekologiczne formy produkcji rolnej. Zmniejszanie tego areału na inne cele niż rolnicze musi być racjonalne. Wszystkie kompleksy gleb o III klasie bonitacyjnej zostały zaliczone do rolniczej przestrzeni produkcyjnej przeznaczonej do rozwoju intensywnego rolnictwa. Obowiązuje tu ograniczenie nowej zabudowy wyłącznie do przypadków uzasadnionych potrzebami prowadzonego gospodarstwa rolniczego. Do tych obszarów zaliczono także kompleksy gleb IV klasy bonitacyjnej otaczające klasę III. Obszary te są przewidziane do zagospodarowania w kierunku ogólnorolnym, poprawy struktury agrarnej, zwiększania areału istniejących gospodarstw rolnych przy dopuszczeniu realizacji sieci i urządzeń liniowych infrastruktury technicznej i dróg. Ważna jest także kwestia ochrony lub całkowitej zmiany przeznaczenia obecnych terenów rolniczych o relatywnie wysokiej wartości bonitacyjnej gruntów w rejonie węzła komunikacyjnego „Dobroń”. Ustalono zmianę priorytetu ochrony i rolniczego wykorzystania tych gleb na rzecz powstania rejonu dla funkcji logistycznych produkcyjno-usługowych. Rejon ten wymaga zgody na przeznaczenie gruntów rolnych III klasy bonitacyjnej na cele nierolnicze oraz sporządzenia planu miejscowego. Grunty odłogowane i mało przydatne dla produkcji rolniczej powinny być przeznaczone na tworzenie nowych powierzchni leśnych, rozwój funkcji rekreacyjnej, ewentualnie na potrzeby innych funkcji, nieinwazyjnych w stosunku do otoczenia.

W latach 2003 – 2006 oraz 2008 - 2011 Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Łodzi wykonała badania gleb na terenie powiatu pabianickiego. W gminie Dobroń (w latach 2008 – 2011) przebadana powierzchnia użytków rolnych wyniosła 442 ha, ogółem przebadano 290 prób. Badania wykazały

przewagę użytków rolnych o kwaśnym i bardzo kwaśnym odczynie gleby, średniej zawartości fosforu, niskiej zawartości potasu oraz średniej zawartości magnezu. Wskazuje to na znaczny udział gleb zdegradowanych z powodu nadmiernego zakwaszenia oraz zubożenia w podstawowe składniki pokarmowe roślin. Stan taki jest niekorzystny dla rolnictwa, ale i dla środowiska. Gleby nadmiernie zakwaszone i zubożone w składniki pokarmowe są zbyt wyługiwane do wód powodując ich zanieczyszczenie i eutrofizację. W glebach zakwaszonych wzrasta przyswajalność i pobieranie przez rośliny większości metali ciężkich.

Grunty wymagające rekultywacji zajmują w gminie powierzchnię 4,09 ha, w tym tereny zdegradowane przez kopalnictwo – 0,48 ha i obszary zniszczone przez inną działalność (m.in. przemysł, komunikację drogową, budownictwo) – 3,61 ha. W gminie Dobroń do obszarów wymagających rekultywacji należą tereny poeksploatacyjne w rejonie Wymysłowa Francuskiego. W toku sporządzania planu miejscowego dla tego obszaru uznano, iż najwłaściwszym kierunkiem rekultywacji jest naturalna sukcesja zespołów roślinnych, które nadadzą temu obszarowi, z licznymi oczkami wodnymi, naturalny charakter łożowisk i trzcinowisk. Rekultywacji obecnie wymaga również obszar wyrobisk poeksploatacyjnych na złożu „Dobroń Duży”. Zakłada się rolniczy kierunek rekultywacji tego terenu.

Kopaliny

Bazę surowcową gminy tworzą udokumentowane złoża surowców:

➤ Surowce okruchowe (piasek):

- złożo Dobroń Duży – udokumentowane w 2012 r., wyeksploatowane i wykreślone z bilansu zasobów,
- złożo Dobroń Duży I –o zasobach bilansowych 852 tys. ton, obecnie eksploatacja została zakończona, (koncesja wydana przez Marszałka Województwa Łódzkiego 18.01.2013 r. ważna do 31.12.2016 r.),
- złożo Dobroń Duży II –o zasobach bilansowych 877 tys. ton – obecnie eksploatowane (koncesja wydana przez Marszałka Województwa Łódzkiego 07.08.2013 r. ważna do 31.12.2016 r.),

- złoże Mogilno Duże II – udokumentowane w kategorii C₁ w 1985 r. (w ilości 219,936 tys. ton). Zaniechane na początku lat 90-tych o zasobach pozostałych 178 tys. ton. Wyrobisko poeksploatacyjne nie jest zrekultywowane, częściowo jest używane jako składowisko odpadów.
- złoże Mogilno Duże III - udokumentowane w 2013 r., o zasobach bilansowych 619,43 tys. ton, obejmujące w całości obszar udokumentowanego w 1975 r. złoża kruszywa naturalnego „Mogilno Duże”, którego eksploatacji zaniechano. Koncesja na wydobywanie kopalin została wydana przez Marszałka Województwa Łódzkiego 30.10.2013 r. i jest ważna do 31.12.2023 r.
- złoże Wymysłów I – o zasobach bilansowych 76,5 tys. ton – eksploatowane (koncesja wydana przez Starostę Pabianickiego 04.06.2013 r. ważna do 30.12.2023 r.),
- złoże Wymysłów II – o zasobach bilansowych 1898,7 tys. ton, zatwierdzone przez Marszałka Województwa Łódzkiego decyzją z dnia 4 listopada 2013 r.
- złoże piasku kwarcowego „Teodory II” - udokumentowane w 1972 r. w kategorii C₁, o średniej zawartości SiO₂ równej 94,1%). Geologiczne zasoby złoża bilansowane są na 1.481 tys. ton, w trzech rejonach, z których rejon II i rejon III są położone w granicach gminy Dobroń, zaś rejon I - w granicach gminy Łask.
- Rejon II - morfologicznie złożo wykształcone jest jako forma wydmy wyniesiona od 185 do 202 m n.p.m. Oś podłużna wydmy ma przebieg północno - południowy. W wyniku eksploatacji powstało rozległe wyrobisko o wysokości około 12 m i szerokości 250 m. Głębokość spągu złoża suchego wynosi średnio 7 m, maksymalnie 15,8 m ppt. Południowa część złoża jest częściowo zrekultywowana. Zasoby były eksploatowane przez Spółkę Xella Teodory S.A. z/s w Warszawie zgodnie z koncesją ważną do końca 2012 roku. Koncesja na wydobywanie piasków kwarcowych w Rejonie II została wygaszona 26 września 2013 r. W dniu 9 maja 2014 r. Marszałek Województwa Łódzkiego wydał nową koncesję ważną do dnia 31

grudnia 2023 r., wyznaczając obszary górnicze o nazwie Teodory I – 1 – Rejon II.

- Rejon III - morfologicznie stanowi również formę wydmy, wyniesioną od 183 około 198 m n.p.m. Oś dłuższa wydmy ma kierunek wschód - zachód. Wydma jest zalesiona borem świeżym, jej stoki opadają łagodnie. Do granic zachodnich złoża Rejonu III przylega bezpośrednio obszar projektowanego rezerwatu leśnego „Rokitnica”, wraz z otuliną, wchodzącą na teren złoża. Zasoby złoża są obecnie nieeksploatowane, jednak wydana koncesja ważna jest do końca stycznia 2015 r. Obszar górniczy ma powierzchnię 11,34 ha, a teren górniczy - 16,40 ha.
- zgodnie ze złożonymi wnioskami wskazuje się na występowanie zasobów kruszywa w kolejnej części wsi Mogilno Duże oraz w rejonie wsi Róża.
- Surowce ilaste ceramiki budowlanej (mułków zastoiskowych):
 - złożo Wymysłów –udokumentowane w 1988 r., w kategorii C₁ w ilości 3,168 tys. m³. Miąższość złoża wynosiła 1,0 - 2,8 m, powierzchnia 1800 m². Mułki były przydatne do produkcji cegły pełnej kl. 100 i 150 w miejscowej cegielni. Obecnie cegielnia jest nieczynna, a wyrobiska zrekultywowane (stawy rybne). Obecnie pozostałe zasoby bilansowe wynoszą 1 tys. m³.
 - złożo w rejonie Chechła - w 1955 r. na dwóch polach, udokumentowano złożo gliny ceramiki budowlanej w ilości 789,805 tys. m³. Powierzchnia obszarów wynosiła 135 000 m² i 40 000 m². Wytrzymałość gliny na zgniatanie określono na 39,61 kg/cm², przy nasiąkliwości 10,27%. Surowiec był przetwarzany w miejscowej cegielni.

2. 2. 3. Zasoby przyrodnicze

W skali kraju i województwa gmina Dobroń wyróżnia się wysokim stopniem lesistości (stosunek powierzchni zajmowanej przez lasy do powierzchni ogólnej) wynoszącym 41,3 %. Powierzchnia gruntów leśnych w gminie Dobroń systematycznie wzrasta, jednak na przełomie 2011/2012 roku zmniejszyła się o 0,5%, wynosząc 41,8 % w 2011 i 41,3 % w 2012 roku. Zmniejszenie powierzchni

gruntów leśnych w ostatnich latach związane jest głównie z wylesieniami spowodowanymi budową drogi S-8 przechodzącą przez teren gminy. Na terenie gminy lasy należące do Skarbu Państwa zajmują około 3460 ha, a lasy prywatne około 580 ha. W najbliższych latach przeznaczono prawie 185 ha na zalesienia (najwięcej we wsiach Wymysłów Francuski i Orpelów). Zakłada się, że lesistość gminy może wzrosnąć do 44,4 %. Lasy Państwowe administrowane są przez Nadleśnictwo Kolumna, wchodzące w skład Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Łodzi. Obszar gminy podzielony jest na pięć leśnictw: Dobroń, Grabia, Mogilno, Poleszyn i Teodory. Poszczególne fragmenty kompleksów leśnych zalicza się do tzw. uroczysk leśnych. Największymi z nich są: Uroczysko Dobroń, Markówka, Mogilno, Orpelów, Ostrów, Pałusznica, Poleszyn, Przygoń, Sekretarzówka oraz Talar.

Na podstawie dokumentacji glebowo - siedliskowej wykonanej na rzecz urządzania lasów na terenie gminy Dobroń wyróżniono 13 typów siedliskowych w Lasach Państwowych i 8 typów siedliskowych w lasach prywatnych. Dominującymi siedliskami są bory: świeże, mieszane świeże, mieszane wilgotne i suche. Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna (93% powierzchni). Towarzyszą jej m.in. brzoza (3,2%), modrzew (1,3%), dąb (1,2%) i olsza czarna (ok. 1%).

W Lasach Państwowych na terenie gminy, największą powierzchnię tj. ok. 76,0% zajmują kolejno: bór świeży, bór mieszany świeży i bór mieszany wilgotny. W lasach prywatnych odpowiednio: bór świeży, bór suchy i bór mieszany wilgotny zajmują łącznie 78,1% powierzchni leśnej. Sporadycznie występują: bór suchy, bór wilgotny, bór bagienny, bór mieszany świeży, las mieszany świeży, las mieszany wilgotny, las świeży, las wilgotny, a w dolinach rzecznych łągi i olsy.

Głównymi gatunkami lasotwórczymi w Lasach Państwowych są: sosna (93,0 % powierzchni lasów), brzoza (3,2 %), modrzew (1,3 %) oraz dąb (1,2 %). Średni wiek drzewostanów ocenia się na 60-70 lat (III klasa wieku). Gatunkami lasotwórczymi w lasach prywatnych są: sosna - 78,3% (418,95 ha), brzoza - 11,9% (63,81 ha), olsza czarna – 7,8% (41,96 ha).

Największymi zagrożeniami dla lasów są czynniki antropogeniczne takie jak: zanieczyszczenie powietrza, zaśmiecanie, pożary i przeznaczanie ich na cele nieleśne. Innym zagrożeniem spowodowanym przez wpływ człowieka jest oddziaływanie drogi ekspresowej S-8 przechodzącej przez gminę Dobroń. Największy negatywny wpływ drogi na środowisko następował w fazie budowy i związany był z wycinką dużych powierzchni leśnych, ruchem maszyn budowlanych po dotychczasowych siedliskach przyrodniczych, ruchem samochodów transportujących pracowników budowy, wykorzystaniem innego sprzętu, materiałów budowlanych itp. Dużą uciążliwość stwarzały także powstające podczas prac budowlanych hałas oraz odpady.

Obecnie w fazie eksploatacji, negatywny wpływ drogi S8 jest zdecydowanie mniejszy. Uciążliwość związaną z hałasem i zanieczyszczeniami emitowanymi do powietrza minimalizują zainstalowane na całej długości drogi ekrany dzwięko- i wiatrochronne, a fragmentację siedlisk przyrodniczych częściowo rekompensują liczne, spełniające normy europejskie, przejścia dla zwierząt.

Uwzględnianie terenów leśnych oraz powierzchni gruntów przeznaczonych do zalesień w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy ma na celu zwiększanie zasobów leśnych i ich ochronie. Poprawa bilansu wodnego (retencja leśna), zwiększenie różnorodności przyrodniczej, ochronę gleb przed erozją osiągnęte są dzięki zwiększaniu powierzchni lasów oraz systematyczne dolesienia ze starannym doбором gatunkowym roślin i dążeniem do tworzenia korytarzy ekologicznych.

Lasy państwowe na terenie gminy w większości zaliczane są do grupy lasów ochronnych uszkodzonych przez przemysł - II stopień uszkodzenia. W granicach gminy występują także lasy wodochronne i glebochronne. Stan sanitarny lasów na terenie gminy należy uznać jako dobry. Dla Lasów Państwowych obowiązuje „Plan urządzania lasu sporządzony na lata 2006 – 2015 dla Nadleśnictwa Kolumna”.

Ochrona przyrody

Najważniejszym elementem ochrony różnorodności biologicznej, w celu zachowania szczególnie cennych walorów przyrodniczo-krajobrazowych jest obejmowanie ich ochroną prawną oraz realizacja działań ochronnych w obiektach już istniejących.

Na terenie gminy istnieją następujące formy ochrony przyrody:

- Obszarowe formy ochrony przyrody (2) (Załącznik 1):
 - Natura 2000 - Obszar Specjalnej Ochrony Siedlisk „Grabia”
 - Obszar Chronionego Krajobrazu „Środkowej Grabi”
- Indywidualne formy ochrony przyrody (19) (Załącznik 2):
 - Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Dolina Grabi”
 - Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Mogilno”
 - Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Dobroń”
 - 6 użytków ekologicznych
 - 10 pomników przyrody

Projektowany obszar specjalnej ochrony siedliskowej „Grabia” (kod PLH100021) rozciąga się na obszarze 3 regionów : łódzkiego (18% powierzchni regionu), piotrkowskiego (4%) i sieradzkiego (78%). Ogólna powierzchnia obszaru to 1670,5 ha, w gminie Dobroń to 244,752 ha. Ochronie podlega środkowy i dolny bieg rzeki oraz ekosystemy łąkowe i leśne położone blisko Grabi. Całkowita długość rzeki wynosi 81,1 km. Na obszar naturowy przypada około 50 km rzeki od miejscowości Kolonia Karczmy do ujścia Grabi do Widawki w Łęgu Widawskim. Przedmiotem ochrony oraz powodem projektu utworzenia obszaru są 4 siedliska wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG (tzw. Dyrektywy Siedliskowej) (SDF „Grabia”):

- Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi (2% pokrycia obszaru),
- Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* (0,5 % pokrycia obszaru),
- Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) (87,5 % pokrycia obszaru),

- Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion*) (10% pokrycia obszaru).

Na terenie obszaru odnotowano występowanie gatunków zwierząt wymienionych w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Wśród nich można wymienić bezkręgowce takie jak: trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia*, zalotka większa *Leucorrhinia pectoralis*, zatoczek łamliwy *Anisus vorticulus*, czerwонецzyk nieparek *Lycaena dispar*, skójka gruboskorupowa *Unio crassus*. Do kręgowców z Załącznika II należą: ssaki- bóbr europejski *Castor fiber*, wydra *Lutra lutra*, płaz-kumak nizinny *Bombina bombina* oraz ryby- minóg strumieniowy *Lampetra planeri*, minóg ukraiński *Eudontotomyzon mariae*, koza złotawa *Sabanejewia aurata*, koza *Cobitis taenia* i piskorz *Misgurnus fossilis*. Na terenie obszaru Natura 2000 występują również bezkręgowce objęte w Polsce ochroną gatunkową m.in.: pijawka lekarska *Hirudo medicinalis*, żaglica torfowa *Aeshna juncea* oraz skójka malarzy *Unio pictorum*. Na obszarze specjalnej ochrony „Grabia” znajdują się zarówno własności prywatne i własności Skarbu Państwa. W granicach obszaru zlokalizowane są prawne formy ochrony przyrody: Park Krajobrazowy Międzyrzecza Warty i Widawki (26 636 ha), Obszar Chronionego Krajobrazu „Środkowej Grabi”, Obszar Chronionego Krajobrazu „Tuszyńsko-Dłutowsko-Grabiański”, Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Doliny Grabi”, Zespół Parkowo-Krajobrazowy „Dolina rzeki Końskiej”, Zespół Parkowo-Krajobrazowy „Węzeł hydrograficzny Widawki-Grabi-Niecieczy”.

Obszar chronionego krajobrazu „Środkowej Grabi” został wprowadzony w 1988 roku, lecz jego granice ustalono dokładnie 31 lipca 1998 r. w Rozporządzeniu Wojewody Sieradzkiego. Obszar obejmuje gminy: Łask, Buczek, Dobroń oraz miasto Łask. Ogólna powierzchnia obszaru to 6558 ha, zaś w gminie Dobroń to 3438 ha. Spełnia funkcję rekreacyjno-wypoczynkową oraz jest leśnym pasem ochronnym dla miejskiej aglomeracji łódzkiej. Ochronie podlega dolina rzeki Grabi, którą cechuje naturalne, silnie meandrujące koryto rzeki, liczne starorzecza, cenne zbiorowiska roślinne, różnorodna fauna, a także urozmaicone tereny otaczające dolinę. Grabia charakteryzuje się znaczną czystością wód. Jest to

typowa rzeka nizinna. W wyniku inwentaryzacji przyrodniczych stwierdzono występowanie 800 gatunków zwierząt. W wodach rzeki bytuje około 30 gatunków ryb m.in. szczupak pospolity *Esox Lucius*, węgorz europejski *Anguilla anguilla*, brzana *Barbus barbus*, certa *Vimba vimba*. Florę reprezentują m.in.: okrzężnica bagienna *Hottonia palustris*, włosienicznik wodny *Batrachium aquatile*, łączeń baldaszkowy *Butomus umbellatus* oraz marek szerokolistny *Sium latifolium*.

Tabela 1. Indywidualne formy ochrony przyrody w gminie Dobroń (opracowanie własne, dane UG)

POMNIKI PRZYRODY						
Lp.	Nazwa pomnika przyrody	Przedmiot ochrony	Obwód na wys. 1,3 m	Lokalizacja	Data utworzenia/ Podstawa prawna	Właściciel/ nadzór
1	Dąb szypułkowy	pojedyncze drzewo	295 cm (310 cm) ¹	Dobroń Poduchowny, ul. Sportowa dz. Nr 618	25.02.1997 / Uchw. Rady Gminy Nr XXI/150/97	Gmina Dobroń
2	Dąb szypułkowy	pojedyncze drzewo	425 cm	Dobroń Poduchowny, Park Gminny dz. Nr 640/2	03.02.1998 / Rozporząd. Woj. Sieradzkiego (Dz. U. W. S. Nr 3, poz. 9 z 19.02.1998 r.)	Gmina Dobroń
3	Grab zwyczajny	pojedyncze drzewo	260 cm	Dobroń Poduchowny, Park Gminny dz. Nr 640/2	03.02.1998 / Rozporząd. Woj. Sieradzkiego (Dz. U. W. S. Nr 3, poz. 9 z 19.02.1998 r.)	Gmina Dobroń
4	10 Lip drobnolistnych	grupa drzew jednogat.	90 - 215 cm	Dobroń Poduchowny, Park Gminny dz. Nr 640/2	03.02.1998 / Rozporząd. Woj. Sieradzkiego (Dz. U. W. S. Nr 3, poz. 9 z 19.02.1998 r.)	Gmina Dobroń
5	Lipa drobnolistna	pojedyncze drzewo	400 cm	Dobroń Poduchowny, przy kościele dz. Nr 643	03.02.1998 / Rozporząd. Woj. Sieradzkiego (Dz. U. W. S. Nr 3, poz. 9 z 19.02.1998 r.)	Parafia Rzymsko - Katolicka
6	9 Lip drobnolistnych	szpaler drzew	155 - 305 cm	Dobroń Poduchowny, ul. Sienkiewicza	03.02.1998 / Rozporząd. Woj.	Gmina Dobroń

				przy ul. Grunwaldzkiej dz. Nr 61	Sieradzkiego (Dz. U. W. S. Nr 3, poz. 9 z 19.02.1998 r.)	
7	Klon zwyczajny	pojedyncze drzewo	402 cm	Dobroń Duży, ul. 11 listopada przy ul. Polnej dz. Nr 53	03.02.1998 / Rozporząd. Woj. Sieradzkiego (Dz. U. W. S. Nr 3, poz. 9 z 19.02.1998 r.)	Gmina Dobroń
8	Wiąz szypułkowy	pojedyncze drzewo	528 cm	Ldzań, przy młynie wodnym dz. Nr 773/4	03.02.1998 / Rozporząd. Woj. Sieradzkiego (Dz. U. W. S. Nr 3, poz. 9 z 19.02.1998 r.)	G.P. Szczepaniak zam. Zduńska Wola
9	Dąb szypułkowy	pojedyncze drzewo	275 cm	Orpelów, L-ctwo Grabia oddz. 167k dz. Nr 74	03.02.1998 / Rozporząd. Woj. Sieradzkiego (Dz. U. W. S. Nr 3, poz. 9 z 19. 02. 1998 r.)	Skarb Państwa / Lasy Państwowe N-ctwo Kolumna
10	Bagno śródleśne	inne pomniki przyrody	Powierz. 6,12 ha	Dobroń Mały, L-ctwo Terenin oddz. 114a	03.02.1998 / Rozporząd. Woj. Sieradzkiego (Dz. U. W. S. Nr 3, poz. 9 z 19.02.1998 r.)	Skarb Państwa / Lasy Państwowe N-ctwo Kolumna

UŻYTKI EKOLOGICZNE

Lp.	Rodzaj użytku ekologiczn.	Powierz. [ha]	Opis użytku ekologicznego	Lokalizacja	Data utworzenia/ Podstawa prawna	Właściciel/ nadzór
1	odcinek rzeki		Naturalny odcinek rzeki Grabi	Od Jamborku do Łęgu Widawskiego w gm. Widawa	03.03.1993 / Rozporządzenie Wojewody Sieradzkiego z dnia 3 marca 1993 r.	Skarb Państwa / Lasy Państwowe Nadleśnictwo Kolumna
2	bagno	1,19	Naturalny ekosystem bagienny - bagno śródleśne	Poleszyn, L-ctwo Poleszyn oddz. 60g	25.10.1995 / Rozporządzenie Wojewody Sieradzkiego z dnia 12 maja 1995 r, (Dz. Urz. Woj. sieradzkiego Nr 17, poz. 59)	Skarb Państwa / Lasy Państwowe Nadleśnictwo Kolumna

3	bagno	1,98	Naturalny ekosystem bagienny - bagno śródleśne	Dobroń Mały, L-ctwo Mogilno oddz. 125 d	25.10.1995 / Rozporządzenie Wojewody Sieradzkiego z dnia 12 maja 1995 r, (Dz. Urz. Woj. sieradzkiego Nr 17, poz. 59)	Skarb Państwa / Lasy Państwowe Nadleśnictwo Kolumna
4	bagno	2,59	Naturalny ekosystem bagienny - bagno śródleśne	Dobroń Mały, L-ctwo Mogilno oddz. 130a	25.10.1995 / Rozporządzenie Wojewody Sieradzkiego z dnia 12 maja 1995 r, (Dz. Urz. Woj. sieradzkiego Nr 17, poz. 59)	Skarb Państwa / Lasy Państwowe Nadleśnictwo Kolumna
5	bagno	2,56	Naturalny ekosystem bagienny - bagno śródleśne	Dobroń Mały, L-ctwo Mogilno oddz. 130 g	25.10.1995 / Rozporządzenie Wojewody Sieradzkiego z dnia 12 maja 1995 r, (Dz. Urz. Woj. sieradzkiego Nr 17, poz. 59)	Skarb Państwa / Lasy Państwowe Nadleśnictwo Kolumna
6	bagno	1,05	Naturalny ekosystem bagienny - bagno śródleśne	Dobroń Mały, L-ctwo Mogilno oddz. 130k	25.10.1995 / Rozporządzenie Wojewody Sieradzkiego z dnia 12 maja 1995 r, (Dz. Urz. Woj. sieradzkiego Nr 17, poz. 59)	Skarb Państwa / Lasy Państwowe Nadleśnictwo Kolumna

ZESPOŁY PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWE

Lp.	Nazwa zespołu przyrodn.-krajobraz.	Pow. [ha]	Opis zespołu przyrodniczo-krajobrazowego	Lokalizacja	Data utworzenia/ Podstawa prawna	Właściciel/ nadzór
1	Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Dolina Grabi”	całkowita pow. 4007 ha pow. w gminie 411 ha	naturalna dolina rzeki Grabi	Ldzań – dolina rzeki Grabi. Obiekt leży na terenie gmin: Dobroń (411 ha), Łask (1138 ha), Widawa (1 ha), Sędziejowice (1587 ha) oraz miasta Łask (870 ha)	31.07.1998 / Rozporząd. Woj. Sieradzkiego (Dz. U. W. S. Nr 20, poz. 115 z 09.09.1998 r.)	Skarb Państwa, Lasy Państwowe Nadleśnictwo Kolumna / Wojewódzki Konserwator Przyrody

2	Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy "Mogilno"	68,53	wydma (forma pochodzenia eolicznego) z pokrywającym ją drzewostanem sosnowym, pełniącym funkcję lasów glebochronnych	Dobroń, L-ctwo Mogilno oddz. 97 g; 98 b; 99; 109 a, b, c, d, 110; 111	08.08.2001/ Rozporząd. Woj. Łódzkiego Nr 48/2001	Skarb Państwa / Lasy Państwowe Nadleśnictwo Kolumna
3	Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy "Dobroń"	221,36	śródleśny krajobraz wydmy i torfowisk z cennymi zbiorowiskami roślinności torfowiskowej w różnym stadium sukcesji	Dobroń, L-ctwo Mogilno oddz. 124, 125, 126, 127, 129, 130, 131, 132, 133, 134	08.08.2001/ Rozporząd. Woj. Łódzkiego Nr 48/2001	Skarb Państwa / Lasy Państwowe Nadleśnictwo Kolumna

Powierzchnia gminy Dobroń objęta łącznie wszystkimi formami ochrony wynosi 3660,55 ha, co stanowi 38%. Należy jednak uwzględnić iż, w gminie Obszar chronionego krajobrazu „Środkowej Grabi” o powierzchni 3438 ha, zawiera w sobie obszar Natury 2000 „Grabia” zajmujący prawie 245 ha zespoły przyrodniczo-krajobrazowe „Dolina Grabi” mający 411 ha i „Mogilno” o powierzchni 68,93 ha oraz większość (5) użytków ekologicznych (8,18 ha).

Funkcjonowanie prawnej ochrony przyrody w naszym kraju opiera się na Ustawie z 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2013 r. poz. 627 ze zm.) i możliwe jest poprzez formy ochrony przyrody. Ustawa wprowadza niewielkie zmiany, w stosunku do ustawy z 1991 roku, dotyczące organów administracji i organów opiniodawczo- doradczych w zakresie ochrony przyrody. Minister właściwy do spraw środowiska za pośrednictwem Głównego Konserwatora Przyrody jest odpowiedzialny m.in. za objęcie ochroną gatunkową roślin i zwierząt oraz wprowadzanie, nie wymienionych we wcześniejszej ustawie, obszarów Natura 2000, powstałych po przyłączeniu Polski do Unii Europejskiej 1 maja 2004 roku. Rada Ministrów ma za zadanie stanowić parki narodowe. Powołani w listopadzie 2008 roku Regionalni Dyrektorzy Ochrony Środowiska (RDOŚ), stanowiący wraz

z Generalną Dyrekcją Ochrony Środowiska wyspecjalizowane służby ochrony środowiska, mogą tworzyć na danym terenie rezerваты przyrody. Zgodnie ze zmianami w organizacji i podziale zadań administracji publicznej w województwie, które zostały ustanowione 23 stycznia 2009 roku, powoływanie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu przejęły sejmiki województwa. Dodatkowo wszystkie indywidualne formy ochrony przyrody mogą powstać tylko w drodze uchwały rady gmin , a projekty takich uchwał muszą być uzgadniane z Regionalnymi Dyrektorami Ochrony Środowiska.

W harmonogramie zadań proekologicznych, zamieszczonym w projekcie Programu, planowane jest dostosowanie aktów tworzących indywidualne formy ochrony przyrody (pomniki przyrody, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz użytki ekologiczne) do aktualnie obowiązujących przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013r, poz. 627 ze zm.). Obecne akty ustanawiające indywidualne formy ochrony przyrody zostały powołane Rozporządzeniami Wojewody Sieradzkiego bądź Łódzkiego i określają jedynie nazwy oraz granice chronionych obiektów. W celu potwierdzenia dalszego obejmowania formą ochrony elementu środowiska, bądź konieczności jego zniesienia, zasadna będzie analiza stanu danych form ochrony przyrody na podstawie prac w terenie, w tym zidentyfikowanie zakazów jakie powinny w nich obowiązywać. Rada gminy będzie miała za zadanie podjęcie uchwał dotyczących wyznaczenia działań ochronnych form oraz nawiązania współpracy w zakresie ochrony elementów środowiska z innymi gminami, na terenie których leżą chronione obszary (tj. Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Dolina Grabii”).

Obszar chronionego krajobrazu „Środkowej Grabii” został ustanowiony Rozporządzeniem Wojewody Sieradzkiego. W myśl ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody to sejmiki województwa przejęły obowiązek tworzenia tego rodzaju obszarowych form ochrony. W celu zwrócenia uwagi o konieczności uaktualnienia aktu tworzącego obszar chronionego krajobrazu planuje się podjęcie rozmów z odpowiednimi organami samorządowymi.

W gminie Dobroń najmłodszą formą ochrony przyrody jest projektowany obszar specjalnej ochrony siedliskowej „Grabia” (kod PLH100021) należący do europejskiej sieci obszarów Natura 2000 wyznaczony po wejściu Polski do Unii Europejskiej w 2004 roku. Z obiektów indywidualnych najpóźniej powołane w gminie są zespoły przyrodniczo-krajobrazowe zostały ustanowione Rozporządzeniem Wojewody Łódzkiego 8 sierpnia 2001 roku.

Zniesienie po 2009 roku zadań tworzenia nowych form ochrony przyrody z kompetencji wojewody na rzecz uprawnień rady gmin, miało usprawnić taką działalność ze względu na lepsze rozpoznanie terenu przez samorządy terytorialne. Jednak aktywność gmin w tworzeniu form ochrony przyrody jest bardzo słaba.

Powodami tak słabej aktywności samorządów terytorialnych jest m.in.:

- brak funduszy na cele związane z ochroną przyrody,
- problemy z prowadzeniem działań ochronnych na już objętych ochroną obszarach,
- prace konserwacyjno-pielęgnacyjne drzew - pomników przyrody i związane z tym wydatki,
- obawa przed ograniczeniami w rozwoju społeczno-gospodarczym wynikającymi z funkcjonowania prawnych ochrony przyrody zwłaszcza obszarów Natura 2000,
- brak pomocy w wykorzystaniu środków unijnych przeznaczonych na ochronę przyrody,
- brak odpowiednio wykwalifikowanej kadry w zakresie ochrony przyrody i nadmiar obowiązków pracowników wynikający z łączenia referatów organizacyjnych, w wyniku czego ważniejsze dla gminy stają się sprawy związane z rolnictwem i gospodarką przestrzenną niż z ochroną przyrody.

Rozwiązaniem wyżej wymienionych problemów mogło by być wsparcie finansowe i merytoryczne dla gmin podczas tworzenia i utrzymania form ochrony przyrody. Ważna staje się także edukacja ekologiczna zarówno wśród lokalnych społeczności, jak i urzędników gmin, a także promowanie terenów objętych

ochroną, pokazywanie ich walorów zdrowotnych, dydaktycznych, turystycznych, rekreacyjnych i estetycznych jako szanse na pozyskiwanie dochodów, ale i na utrzymanie tych wartości dla przyszłych pokoleń.

Zagrożeniem dla obiektów prawnie chronionych są zarówno czynniki atmosferyczne, takie jak silne wichury, burze, grad, ale także czynniki antropogeniczne. Przykładami takich działań mogą być m.in. odwadnianie terenów, niewłaściwe nawożenie gruntów, spływy powierzchniowe i podziemne wraz z substancjami zanieczyszczonymi, asfaltowanie i betonowanie powierzchni gruntów co utrudnia infiltrowanie wody, ruch komunikacyjny, prace techniczne przy infrastrukturze i zabudowaniach. Ogromnym niebezpieczeństwem jest niepodjęcie działań pielęgnacyjnych i konserwatorskich oraz nieumyślne lub celowe dewastowanie chronionych obiektów, wynikające z niskiej świadomości społecznej o walorach przyrodniczych własnych regionów.

Na terenie gminy Dobroń istnieje jedno skupisko zieleni wysokiej o charakterze parkowym – Park w Dobroniu, znajdujący się przy ulicy Sienkiewicza. Właścicielem i użytkownikiem parku jest gmina Dobroń. Park posiada powierzchnię 3,34 ha. Na jego obszarze znajdują się trzy pomniki przyrody – dwa pojedyncze drzewa (dąb szypułkowy i grab zwyczajny) oraz aleja 10 lip drobnolistnych. Gatunkami najliczniej reprezentowanymi w drzewostanie są grab pospolity, klon zwyczajny, lipa drobnolistna, grochodrzew, świerk pospolity i olsza czarna. Dla parku opracowany został projekt rewaloryzacji, który sukcesywnie jest realizowany.

2. 2. 4. Jakość powietrza

Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest w dużej części emisja substancji toksycznych pochodzących z procesów spalania paliw stałych, ciekłych i gazowych w celach energetycznych i technologicznych. Na terenie gminy Dobroń nie występują duże zakłady przemysłowe. Do najbardziej uciążliwych zakładów w Dobroniu, ze względu na swoje położenie w gęsto zabudowanym osiedlu

mieszkaniowym, jest zakład – producent win „Jantoń”, zakłady „Kilargo” w Chechle Pierwszym – producent lodów oraz kilka zakładów produkujących mrożonki (PPHU „Mikłasz” w Dobroniu oraz PPHU „Ankor” w Róży). Powstało również kilka drobiowych ferm hodowlanych w Dobroniu Małym i Chechle Drugim).

Ważny element w emisji zanieczyszczeń stanowią szlaki komunikacyjne. W ich obszarze emitowane są takie substancje jak: tlenki azotu, węglowodory aromatyczne i alifatyczne, pyły, tlenek węgla, dwutlenek siarki, aldehydy. Emisja ta, wraz z postępującym zwiększaniem się ilości pojazdów na szlakach komunikacyjnych, wykazuje tendencję wzrostową. Szczególnie wysokie zanieczyszczenie powietrza substancjami pochodzącymi ze spalania paliw w silnikach pojazdów występuje na skrzyżowaniach głównych ulic, przy trasach komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu biegnących przez obszary o zwartej zabudowie. Rozmieszczenie przestrzenne tego rodzaju emisji w gminie jest ściśle związane z rozmieszczeniem obciążeń transportowych dróg, proporcjonalnym do ich rangi w krajowej sieci drogowej.

Do powietrza emitowane są także zanieczyszczenia z lokalnych kotłowni węglowych i palenisk domowych. W przypadku wykorzystania do ogrzewania paliw stałych najczęściej taniego węgla, o gorszym składzie i parametrach grzewczych powoduje to dużą emisję do powietrza pyłów, tlenku węgla i dwutlenku siarki. Aby zaoszczędzić na opale często w piecach domowych spalane są odpady, co powoduje emisję do powietrza szczególnie niebezpiecznych substancji m.in. rakotwórczych dioksyn i furanów. Lokalizacja źródeł niskiej emisji zanieczyszczeń do atmosfery związana jest z terenami zabudowanymi poszczególnych wsi. Poprawa tego stanu możliwa jest poprzez zmianę sposobu ich ogrzewania na gazowe czy olejowe.

Znaczący wpływ na jakość powietrza atmosferycznego gminy Dobroń ma sąsiedztwo większych aglomeracji (Łódź, Pabianice, Bełchatów, Sieradz, Zduńska Wola), z których przemieszczają się szkodliwe dla środowiska pyły, gazy i uciążliwe zapachy. Degradujący wpływ wykazują zwłaszcza importy z kierunków

wschodniego i południowo-wschodniego, co obrazuje stan kompleksów leśnych – w większości zakwalifikowanych do II strefy uszkodzeń przemysłowych.

Gmina Dobroń została objęta programem ochrony powietrza dla strefy w województwie łódzkim w celu osiągnięcia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM 10 oraz planu działań krótkoterminowych. Nazwa strefy: strefa łódzka. Kod strefa: PL1002., przyjętego uchwałą NR XXXV/690/13 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 23.04.2013 r. (ze zmianami). Dodatkowo w 2015 roku zostanie opracowany Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Dobroń.

Wielkość emisji zanieczyszczeń w gminie wykazuje systematyczne tendencje spadkowe. Obniżka emisji wywołana jest powolnym, ale postępującym działaniem na rzecz instalacji urządzeń zabezpieczających, jak np.: kotłowni olejowych czy kotłowni wykorzystującej gaz przewodowy.

Gmina Dobroń nie ma w posiadaniu źródeł energii odnawialnej. Część mieszkańców gminy Dobroń korzysta z paneli słonecznych montowanych z własnej inicjatywy i na własny koszt. Gmina nie prowadzi ewidencji w tym zakresie, stąd brak jest dokładnych danych o ich liczbie.

Gmina nie planuje w najbliższym czasie identyfikować potrzeb gospodarczych w zakresie rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW. Jednakże każdy wniosek prywatnych inwestorów o ww. przedsięwzięcie jest rozpatrywany każdorazowo w sposób indywidualny.

Na obszarze gminy Dobroń planowana jest inwestycja polegająca na budowie elektrowni fotowoltaicznej o nominalnej mocy do 1000 kW wraz z niezbędną infrastrukturą na terenie nieruchomości nr ewid. 132/10 położonej w miejscowości Markówka. Inwestor - Jantoń Invest sp. j. - uzyskał już decyzję środowiskową, wydaną dnia 16.07.2013 r. przez Wójta Gminy Dobroń, określającą warunki danego przedsięwzięcia. Decyzja ta przy udziale opinii Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi i Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Pabianicach została wydana bez wymogu przeprowadzenia oceny

oddziaływania na środowisko, a tym samym raportu oddziaływania na środowisko na etapie uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Karta informacyjna przedsięwzięcia zawiera dokładną analizę pod kątem oddziaływań hałasu na środowisko na wszystkich etapach realizowanego projektu, a także wpływ przedsięwzięcia na elementy środowiska naturalnego, w tym zwierzęta i rośliny.

Źródłem gazu ziemnego dla gminy jest gazociąg wysokiego ciśnienia DN 300 (PN-6,4 MPa) wybudowany na terenie gminy relacji: Pabianice – Sieradz wraz ze stacją redukcyjno-pomiarową pierwszego stopnia. W chwili obecnej sieć gazowa obejmuje wsie Dobroń, Chechło i Przygoń. Obecnie nastąpiło pewne wyhamowanie rozwoju budowy sieci rozdzielczej średniego i niskiego ciśnienia, niemniej rozbudowa sieci jest prowadzona w zależności od zgłaszanego zapotrzebowania do dystrybutora i zarządcy tej sieci. Jedynym ograniczeniem w zakończeniu programu gazyfikacji gminy są względy ekonomiczne tzn. koszty wymiany systemów grzewczych jak i zapotrzebowania odbiorców. Dynamiczna rozbudowa sieci gazowych realizowana jest etapami w oparciu o „Koncepcję programową gazyfikacji” opracowaną dla gminy Dobroń.

2. 2. 5. Gospodarka odpadami

Głównym aktem prawnym regulującym problem gospodarki odpadami jest ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2013 r. poz. 21 z późn. zm.). Ustawa określa zasady postępowania z odpadami w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz ochronę środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Zgodnie z Ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach – UCPG -(Dz. U z 2012 r, poz. 391, z późn. zm.) od 1 lipca 2013 roku to gminy przejęły odpowiedzialności za gospodarowanie odpadami. Nowy systemu gospodarowania odpadami, w którym za odbieranie i właściwe zagospodarowanie wszystkich odpadów komunalnych oraz możliwość

selektywnego zbierania odpadów odpowiada gmina, zakłada zwiększenie segregacji śmieci „u źródła”.

Od dnia 1 lipca 2013 roku zgodnie z UCPG odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i ich zagospodarowanie jest realizowane przez EKO-REGION Sp. z o.o. z siedzibą w Bełchatowie. Firma została wybrana w trybie przetargu nieograniczonego. Umowa została podpisana na okres 1,5 roku, od dnia 31.07.2013 do 31.12.2014.

Zasady zbiórki i wywozu odpadów komunalnych szczegółowo regulowane są Uchwałą Rady Gminy z 26.02.2013 r. nr XXVI/193/2013 w sprawie przyjęcia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Dobroń.

Każde domostwo, które złożyło deklarację o odbiór opadów, zostało wyposażone przez firmę w pojemniki do zbierania śmieci. Standardowo każda posesja posiada cztery pojemniki do zbiórki i segregacji śmieci: pojemnik na odpady zmieszane, surowce suche, szkło oraz bioodpady. Częstotliwość odbierania odpadów komunalnych na terenie gminy Dobroń obowiązuje zgodnie z harmonogramem wywozu tj.:

- odpady komunalne zmieszane- raz w miesiącu kalendarzowym,
- odpady suche- raz w miesiącu kalendarzowym,
- bioodpady- raz w miesiącu kalendarzowym, w okresie od maja do września- dwa razy w miesiącu,
- szkło- raz na kwartał.

Na terenie gminy Dobroń nie ma możliwości przetwarzania odpadów komunalnych. Wszystkie odpady, zgodnie z zawartą umową, przekazywane są do instalacji wskazanych w Planie Gospodarki Odpadami Województwa Łódzkiego 2012” (uchwała Nr XXVI/481/2012 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 21 czerwca 2012 roku), tj.:

- EKO-REGION Sp. z o.o., instalacja w Dylowie A, 98-330 Pajęczno,
- EKO-REGION Sp. z o.o., instalacja w Bełchatowie, ul. Przemysłowa 14, 97-400 Bełchatów,

- Przedsiębiorstwo Komunalne SANIKOM Sp. z o.o., instalacja w Woli Kruszyńskiej, 97-400 Bełchatów.

Liczba zadeklarowanych mieszkańców gminy na koniec 2013 roku wynosiła 6625 osób w 2099 posesjach. W 2013 roku bezpośrednio od właścicieli wszystkich nieruchomości, zamieszkałych i niezamieszkałych, odebrano łącznie 1489,70 Mg odpadów komunalnych, w tym:

- odpady zmieszane: 1022,00 Mg
- odpady suche: 127,70 Mg
- szkło: 128,50 Mg
- bioodpady: 211,50 Mg

Według informacji pozyskanych ze sprawozdań od firm wywozowych w roku 2013 zeskładowanych zostało 16,6 Mg odpadów o kodzie 22 02 03 oraz 220,12 Mg odpadów o kodzie 19 12 12.

Osiągnięty przez gminę poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, wyniósł 28,46 %, przy poziom przewidzianym rozporządzeniem na rok 2013 - 12%. Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów innych niż niebezpieczne (budowlanych i rozbiórkowych) osiągnął w gminie 100%, przy poziom przewidziany rozporządzeniem na rok 2013 - 36%. Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania, które gmina jest obowiązana osiągnąć w poszczególnych latach osiągnął w gminie 40,76%, przy poziom przewidziany rozporządzeniem na rok 2013 - 50%.

Nieruchomości niezamieszkałe zostały z dniem 30 czerwca 2014 r. wyłączone z obsługi odbioru odpadów komunalnych przez gminę. Zgodnie z Uchwałą NR XLI/304/2014 Rady Gminy W Dobroniu z dnia 26 czerwca 2014 r. w sprawie zmiany uchwały nr XXIV/194/2013 Rady Gminy w Dobroniu z dnia 26 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów, właściciele nieruchomości niezamieszkałych

zobowiązani są do podpisania umowy bezpośrednio z firmą wywozową, bądź zaopatrzeniem się w worki z usługą jednorazowego wywozu, dostępne bezpośrednio w firmie lub u sołtysów rekreacyjnych miejscowości, takich jak Barycz czy sołectwo Morgi. Powodem wykluczenia było głównie niezdyscyplinowanie działkowiczów. W 2013 r. ustawione zostały dla mieszkańców sezonowych pojemniki ogólnodostępne. Z punktów korzystali nie tylko zadeklarowani działkowcy, ale również ci, którzy deklaracji nie złożyli, a także działkowcy z okolicznych miejscowości, nie położonych na terenie naszej gminy. Skutkiem tego w punktach cotygodniowo tworzyły się mini wysypiska. Duży problem stanowili także działkowcy, którzy w zdecydowanej większości nie wywiązywali się z do wystawiania pojemników w określonych dniach wywozu z uwagi na weekendowy tryb użytkowania działek. Korzyść wyłączenia z obsługi odbioru od nieruchomości niezamieszkałych odniosły również firmy (zakłady), które od tej pory, podpisując umowę bezpośrednio z firmą wywozową, mogą mieć wystawiane faktury za wywóz śmieci.

Corocznie na przełomie marca i kwietnia organizowane są trzy odrębne zbiórki odpadów problemowych. Na początku 2014 roku były to zbiórki objazdowe, w czasie których mieszkańcy mogli pozbyć się odpadów wielkogabarytowych, opon i elektrośmieci. Zebranych zostało w sumie 64,24 Mg odpadów, z czego 48,16 Mg podczas zbiórki wielkogabarytów, 6,98 Mg podczas zbiórki elektrośmieci oraz 9,10 Mg podczas zbiórki zużytych opon.

W związku z koniecznością zorganizowania odbioru odpadów problemowych gmina Dobroń podpisała umowy i porozumienia z firmami, które realizują usługi w zakresie odbioru tych odpadów.

W ramach systemu selektywnej zbiórki odpadów w Gminnym Ośrodku Zdrowia został ustawiony konfiskator na przeterminowane leki. Do konfiskatora można wrzucać zużyte tabletki, ampułki, maści, żele, czopki, syropy, proszki, krople oraz roztwory zamknięte w szczelnych opakowaniach. Nie wolno wrzucać termometrów i aerozoli, zużytych igieł i strzykawek ani używanych gazików i pieluchomajtek. Z pojemnika na przeterminowane lekarstwa, ustawionego

w ramach funkcjonowania PSZOK w budynku Gminnego Publicznego Ośrodka Zdrowia, odebranych zostało 9 kg odpadów.

Dodatkowo w Urzędzie Gminy, przy pokoju nr 18 na I piętrze, dla mieszkańców został ustawiony pojemnik, do którego można wyrzucać żarówki energooszczędne.

Na terenie gminy od dnia 1 lipca 2013 r. funkcjonuje Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, tzw. **PSZOK**. Punkt działa przy Oczyszczalni Ścieków w Dobroniu, przy ul. Zakrzewki 14a i przyjmuje od właścicieli nieruchomości tzw. odpady problemowe. Do PSZOK przyjmowane są nieodpłatnie selektywnie zebrane odpady komunalne pochodzące z terenu gminy Dobroń z nieruchomości zamieszkałych. Ilość i rodzaj dostarczonych odpadów nie może wskazywać, że pochodzą one z działalności gospodarczej, ani świadczyć o likwidacji takiej działalności. Odpady z PSZOK odbierane są głównie przez firmę EKO-REGION Sp. z o.o. Działanie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w gminie Dobroń, przyjęło się z dużym entuzjazmem ze strony mieszkańców gminy. Od początku jego funkcjonowania (1 lipca 2013), czyli w drugim półroczu 2013 r. odebrano łącznie 3,9 Mg odpadów z budowy i remontów oraz 7 Mg odpadów wielkogabarytowych. W pierwszym półroczu 2014 roku bezpośrednio z PSZOK zebrano łącznie 6,20 Mg odpadów budowlanych – remontowych i 41,90 Mg odpadów wielkogabarytowych.

Gmina posiada Program usuwania i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Dobroń – aktualizacja na lata 2014 – 2018 z perspektywą do 2032r. W gminie Dobroń została przeprowadzona inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest. Gmina wspomaga mieszkańców w usuwaniu azbestu w zakresie informacji. Na terenie gminy zinwentaryzowano 1907833 kg (1908 Mg) wyrobów azbestowych, unieszkodliwiono 42009 kg (42 Mg), pozostało do unieszkodliwienia 1865824 kg (1865 Mg).

Zgodnie z ustawą z dnia 13 września 1996 r. (Dz.U. 1996 nr 132 poz. 622) o utrzymaniu czystości i porządku w gminach właściciele nieruchomości zapewniają utrzymanie czystości i porządku przez przyłączenie nieruchomości do

istniejącej sieci kanalizacyjnej lub, w przypadku gdy budowa sieci kanalizacyjnej jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona, wyposażenie nieruchomości w zbiornik bezodpływowy nieczystości ciekłych lub w przydomową oczyszczalnię ścieków bytowych. Właściciele nieruchomości, którzy usuwają z terenu nieruchomości nieczystości Na terenie gminy Dobroń zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych posiada 12 przedsiębiorców, w tym 3 wyłącznie na potrzeby własne.

2. 2. 6. Hałas

Na terenie gminy Dobroń zagrożenie hałasem związane jest głównie z występowaniem tras komunikacyjnych. Zagrożenie takie stanowią:

➤ Drogi krajowe:

- droga ekspresowa S-8 - w całości przebiega od węzła Wieluń do węzła Łódź Południe na autostradzie A1. W granicach gminy Dobroń znajdują się dwa węzły: „Róża” na wlocie odcinka S-14 od węzła „Dobroń” oraz węzeł drogowy „Łask” na przecięciu z drogą krajową Nr 12. Wzdłuż trasy wniesiono tzw. bazową strefę uciążliwości (oddziaływania) drogi na środowisko naturalne. Szerokość tej strefy wynosi 150 m od osi drogi,
- droga ekspresowa S-14 stanowiąca zachodnią obwodnicę drogową miasta Pabianice,
- droga krajowa nr 14 relacji Łowicz – Łódź – Pabianice – Łask – Sieradz – Walichnowy (Wrocław) – główna, ruchu przyspieszonego GP. Droga ta obecnie od węzła „Dobroń” jest przeciążona ruchem ciężkim i tranzytowym. Ponadto często nie spełnia wymogów przypisanej klasy technicznej, szczególnie w zakresie odległości skrzyżowań. Po zrealizowaniu całości drogi ekspresowej S-8 większość ruchu tranzytowego ma zostać przez nią przejęta, a tym samym istniejąca droga nr 14 powinna zostać odciążona z ruchu tranzytowego i ciężkiego na tym kierunku. Obecnie równoważny poziom dźwięku wynosi na drodze Nr 14 75 – 80 dB i przekracza niemal dwukrotnie dopuszczalne normy dla obszarów zabudowy mieszkaniowej występującej

przy trasie (Dobroń, Chechło Drugie i Chechło Pierwsze). Na hałas komunikacyjny powodowanej przez ruch na drodze nakłada się hałas powodowany przez kolej,

- droga krajowa nr 12 relacji Lublin – Piotrków Tryb.- Łask – Sieradz – Kalisz – główna, ruchu przyspieszonego GP.. Na obszarze gminy, droga posiada jedną jezdnię, a w budowie pozostaje węzeł drogowy „Łask” realizowany na gruntach wsi Teodory w gminie Łask oraz po północnej stronie – na gruntach leśnych Skarbu Państwa.

➤ Drogi powiatowe:

- klasyfikowane są jako drogi zbiorcze i lokalne. W gminie zlokalizowanych jest 6 dróg powiatowych o długości 26,1 km, w tym około 62 % dróg o nawierzchni ulepszonej.

➤ Drogi gminne:

- klasyfikowane są jako drogi lokalne. Istnieje 12 dróg gminnych, wnioskuje się o 17. Długość dróg będących w zarządzie gminy wynosi 92,7 km, w tym drogi wewnętrzne - 35,53 km oraz drogi gminne - 57,17 km. Ponad 40 % dróg wymaga modernizacji nawierzchni do uzyskania nawierzchni utwardzonych. Na terenie gminy występuje szereg dróg nie ustanowionych jako drogi publiczne pełniących istotne funkcje i posiadające w wielu przypadkach nawierzchnie ulepszone.

W ostatnich latach na obszarze gminy nastąpił duży wzrost wskaźników motoryzacji (szczególnie po zniesieniu cła na samochody sprowadzane z krajów UE). Wzrostowi motoryzacji nie towarzyszy proporcjonalny rozwój infrastruktury komunikacyjnej. Sprawność układu komunikacyjnego, w wyniku wzrostu motoryzacji znacznie zmalała. Odpowiednio do wzrostu ilości samochodów wzrósł ruch na drogach. Szczególne nasilenie ruchu notuje się na drodze krajowej Nr 14 prowadzącej w stronę Sieradza. Wielkość ruchu i jego wzrost w Dobroniu na drogach krajowych na podstawie pomiarów przeprowadzonych w 2010 r. przez Biuro Projektowo-Badawcze Dróg i Mostów „Transprojekt” w Warszawie (ruch całoroczny średniodobowy) i danych z 1990 r. ukazuje iż, średni wzrost ruchu

tylko na drodze krajowej Nr 14 w ciągu 20 ostatnich lat wyniósł 217 % czyli więcej niż 10% w ciągu jednego roku. Podobna wielkość do skali wzrostu na drodze krajowej Nr 12. Tak ogromny wzrost ma odzwierciedlenie w obciążeniu układu drogowego, a w szczególności układu tranzytowego. Wpływa również na wzrost zagrożenia bezpieczeństwa mieszkańców i znaczne zagrożenie hałasem.

Specyficznym hałasem komunikacyjnym jest hałas pochodzący z lotniska wojskowego „Łask”. Położone jest ono poza obrębem gminy Dobroń, a w zasięgu uciążliwości akustycznej znajduje się tylko zespół zabudowy o funkcji rekreacyjnej terenu wsi Barycz. Uciążliwość hałasową uwzględniono przy wyznaczaniu obszaru ograniczonego użytkowania od lotniska (uchwała Nr LI/1469/10 Sejmiku Województwa łódzkiego z dnia 9 lutego 2010 r.).

Hałas pochodzenia przemysłowego związany głównie z emisją szkodliwych dźwięków wytwarzanych przez maszyny produkcyjne i agregaty w gminie Dobroń nie stwarza większego zagrożenia.

2. 2. 7. Promieniowanie elektromagnetyczne

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2014 poz. 1101) definiuje pole elektromagnetyczne (PEM), jako pola elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz.

Na terenie gminy Dobroń brak jest głównych punktów zasilania wysokiego napięcia, jednak występują linie wysokich napięć. Przez fragment gminy z Rogowca do GPZ „Rypułtowice”, a więc przez wsie Róża i Chechło Pierwsze przebiega linia napięciu 220 kV. Na terenie gminy zlokalizowano również dwie linie 110 kV. Jedna poprowadzona z Rogowca do RPZ „Pamotex” obejmująca wieś Róża, druga – z GPZ „Łask” do GPZ „Rypułtowice” przebiegająca przez wsie: Orpelów, Poleszyn, Markówka, Wincentów, Szczerki. Mniejsze znaczenie dla gminy ma GPZ Żelów z mocą zainstalowaną 32 MVA. Takie rozmieszczenie sieci energetycznej było stosowne do zakresu pokrycia zapotrzebowania mieszkańców gminy Dobroń.

Zasilanie odbiorców w energię elektryczną realizowane jest poprzez sieci średnich napięć - 62 stacje transformatorowo - rozdzielcze 15/0,4 kV oraz sieć niskiego napięcia. Dostawa energii jest powszechna w zdecydowanej większości realizowana przez linie napowietrzne oraz słupowe stacje trafo. Liniami kablowymi wykonane jest jedynie podłączenie stacji trafo w Dobroniu (GS) oraz przejście pod torami i drogą Nr 14 w Chechle. W perspektywie, dla zwiększenia niezawodności zasilania rozważa się budowę drugiej linii magistralnej średniego napięcia od stacji transformatorowo – rozdzielczej 110/15kV znajdującej się na terenie sąsiedniej gminy Łask. Sieci średnich napięć obsługują dwa rejony energetyczne: RE w Sieradzu i RE w Pabianicach.

W gminie Dobroń w ramach kierunków polityki przestrzennej należy zachować przebieg istniejących linii 220 kV i 110 kV wraz z ich pasami technologicznymi (36 m dla linii 110 kV i 50 m dla linii 220 kV). Zakładana jest modernizacja istniejącej linii 220 kV relacji Rogowiec-Pabianice do linii najwyższych napięć pomimo, że jej przebieg jest kolizyjny przez zabudowane tereny wsi Chechło Pierwsze. Według operatora sieci tj. Polskich Sieci Elektroenergetycznych Centrum SA w Warszawie, w najbliższych latach linia ta nie będzie przedmiotem działań inwestycyjnych zmieniających jej moc na 400 kV.

Ponadto źródłem promieniowania elektromagnetycznego na terenie gminy Dobroń są trzy stacje bazowe telefonii komórkowych: zlokalizowana w Chechle Drugie przy ul. Pabianickiej 1 stacja bazowa telefonii komórkowej PLUS GSM BT 33963, stacja bazowa PTK CENTERTEL GSM 900 „KOLUMNA” – Przygoń, przy ul. Wczasowej 1. oraz stacja przy bazie materiałowej GDDKiA przy oczyszczalni ścieków w Dobroniu, ul. Zakrzewki 14.

Budowa stacji bazowych telefonii komórkowych każdorazowo musi zostać poprzedzona wnikliwą oceną ich oddziaływania na środowisko oraz spełnić wymogi prawne wynikające z obowiązującego w Polsce rygorystycznego ustawodawstwa w zakresie wartości dopuszczalnych gęstości mocy promieniowania dla ekspozycji społecznej.

Z uwagi na powyższe należy stwierdzić, że zarówno istniejące jak i ewentualne przyszłe bazowe stacje telefonii komórkowej mieszczą się w normie wpływu na zdrowie społeczne i stan środowiska.

2. 2. 8. Poważne awarie

Na terenie gminy Dobroń można określić dwa stacjonarne źródła potencjalnych, nadzwyczajnych zagrożeń dla środowiska. Pierwszym są Zakłady Produkcji Lodów „Kilargo” w Chechle Pierwszym z instalacją chłodniczą wykorzystującą amoniak. Ten nieorganiczny związek chemiczny azotu i wodoru, w przypadku awarii jest groźny dla zdrowia i życia ludzi. Drugim miejscem stwarzającym duże zagrożenie w przypadku awarii jest lokalizacja oczyszczalni ścieków w dolinie Pałuszniczy.

Największe zagrożenie pożarowo - wybuchowe na terenie gminy Dobroń stwarzają stacje paliw płynnych, magazynujące olej napędowy (ON, E-94, E-95, E-98), olej opałowy, gaz propan-butan oraz stacja gazowa.

Poważne awarie w gminie Dobroń mogą również zaistnieć na drodze ekspresowej S-14, drodze krajowej Nr 14, drodze krajowej Nr 12 oraz linii kolejowej i związane są z transportem materiałów niebezpiecznych, w tym paliw płynnych i gazowych.

Dodatkowe zagrożenie stwarza fakt, że droga krajowa Nr 14, jak również trasa kolejowa Łódź – Zduńska Wola, w obrębie gminy przebiega na znacznej długości przez tereny zabudowane. Po wymienionych trasach przewożone są praktycznie wszystkie materiały używane obecnie przez przemysł chemiczny, m.in.: kwas chlorosulfonowy, chlorowodór, amoniak, kwas siarkowy, podchloryn sodu, wodorotlenek sodu oraz nadtlenek sodu. Zagrożenie może powstać w przypadku awarii oraz kolizji pojazdów poruszających się po drogach i przewożących takie ładunki. W granicach gminy Dobroń nie ma żadnego parkingu dla pojazdów ciężarowych przewożących ładunki niebezpieczne drogami krajowymi.

2.3. Problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji Programu ochrony środowiska, w szczególności dotyczące obszarów chronionych

Podstawowymi problemami ochrony środowiska w gminie Dobroń są:

- zanieczyszczenie wód powierzchniowych stojących i płynących (przewaga wód IV klasy czystości),
- małe zasoby wód powierzchniowych,
- zanieczyszczanie wód powierzchniowych spowodowane odprowadzaniem do rzek, poprzez spływ powierzchniowy i podpowierzchniowy, nieoczyszczonych ścieków z gospodarstw domowych,
- mała zdolność retencyjna zlewni rzek gminnych,
- niski stopień skanalizowania gminy,
- niekorzystny stosunek sieci kanalizacyjnej do wodociągowej,
- niewłaściwe postępowanie przez mieszkańców gminy z odpadami płynnymi (ściekami), poprzez m.in. odprowadzenie ścieków do nieszczelnych szamb lub rowów melioracyjnych,
- postępująca degradacja gleb, w tym zakwaszenie gleb i zubożenie w podstawowe składniki pokarmowe,
- zbyt wolny proces rekultywacji terenów zdegradowanych,
- szybka urbanizacja gminy – przeznaczenie gleb na cele inwestycyjne,
- mała powierzchnia nawadnianych gruntów,
- niewłaściwe stosowanie nawozów,
- silna antropopresja na tereny cenne przyrodniczo i nadmierna ich eksploatacja,
- przejmowanie gruntów rolnych i leśnych pod zabudowę,
- znaczne rozdrobnienie (małe powierzchnie) gospodarstw rolnych

- postępująca fragmentacja i rozdrobnienie (zmniejszanie powierzchni) kompleksów leśnych,
- narastające zagrożenie terenów leśnych i innych ważnych pod względem ekologicznym, ze strony czynników antropogennych, w tym emisji przemysłowych i pożarów,
- brak spójnego systemu obszarów chronionych,
- pozostawienie obszarów i obiektów cennych przyrodniczo bez jakiegokolwiek ochrony prawnej,
- zagrożenie rodzimych gatunków roślin i zwierząt przez ekspansywne obce gatunki inwazyjne,
- przecinanie korytarzy ekologicznych, migracyjnych oraz terenów cennych przyrodniczo elementami infrastruktury technicznej i komunalnej, stanowiących bariery ekologiczne, migracyjne oraz elementy dysharmonizujące krajobraz,
- niedostępność ze względu na cenę technologii związanych z wykorzystaniem energii odnawialnych,
- nadmierne wykorzystanie paliw stałych (głównie węgla) do ogrzewania, a niedostateczne zużycie gazu jako źródła energii,
- wzrost emisji liniowej (zanieczyszczeń komunikacyjnych) ze wzrastającej ilości środków transportu,
- przekroczone normy natężenia hałasu na terenach zurbanizowanych i wzdłuż dróg,
- niedostatecznie dobry stan nawierzchni drogowych,
- zaśmiecanie i tworzenie nielegalnych wysypisk śmieci, szczególnie niewielkich rozmiarów i w okresie letnim, związanym z przyjazdem właścicieli działek rekreacyjnych,
- niewystarczający monitoring wytwarzanych odpadów niebezpiecznych w odniesieniu do sektora małych i przedsiębiorstw, produkujących niewielkie ilości odpadów, zwłaszcza placówek handlowych i jednoosobowych działalności gospodarczych,

- mała świadomość ekologiczna mieszkańców gminy, dotycząca szczególnie racjonalnego wykorzystania wód i gospodarki ściekowej,
- mała popularyzacja wiedzy ekologicznej wśród rolników.

Rozwiązania wyżej wymienionych problemów środowiskowych przedstawione są w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Dobroń na lata 2014 – 2017 z perspektywą do 2021 roku* w ramach priorytetów środowiskowych. Realizacja zadań i działań ujętych w Programie prowadzić będzie do poprawy stanu środowiska oraz zapobiegać będzie pogłębianiu się już istniejących problemów.

Załącznik nr 3 obrazuje wybrane problemy środowiskowe stwierdzone na terenie gminy Dobroń. Większość ww. problemów odnosi się do obszaru całej gminy i nie jest możliwa do określenia konkretnych miejsc ich występowania.

2. 4. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji Programu ochrony środowiska

Celem nadrzędnym *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dobroń na lata 2014 - 2017 z perspektywą do roku 2021* jest: **„poprawa warunków życia mieszkańców regionu przez polepszenie jakości środowiska, likwidację zaniedbań w jego ochronie i racjonalne gospodarowanie jego zasobami.”**.

W związku z powyższym wszystkie działania zaproponowane do realizacji w ramach Programu mają na celu ochronę środowiska Gminy poprzez zmniejszenie antropopresji na poszczególne jego komponenty, co w konsekwencji ma doprowadzić do systematycznego poprawiania się stanu środowiska naturalnego. Niewątpliwym efektem końcowym podjętych działań będzie również poprawa warunków życia mieszkańców Gminy, niwelacja barier w osiągnięciu przez analizowaną jednostkę samorządu terytorialnego trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz poprawa jej atrakcyjności.

Natomiast brak realizacji zapisów Programu, a dokładniej zaplanowanych w ramach jego działań będzie prowadził do systematycznego pogarszania się wszystkich elementów środowiska naturalnego, co w konsekwencji wpłynie na zdrowie i warunki życia lokalnego społeczeństwa oraz spadek atrakcyjności inwestycyjno – mieszkaniowej Gminy.

Brak realizacji zadań Programu spowoduje:

- pogorszenie jakości wód powierzchniowych i podziemnych, poprzez m.in. zwiększenie ładunku zanieczyszczeń wprowadzanych do wód,
- wzrost zużycia zasobów wodnych,
- zwiększenie nakładów na uzdatnianie wody,
- wzrost zagrożenia powodziowego oraz przesuszenia terenów,
- dalszą degradację gleb,
- zwiększenie wykorzystania surowców naturalnych m.in. w budownictwie (zamiast surowców wtórnych),
- pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego,
- zwiększone negatywne oddziaływanie zanieczyszczenia powietrza i hałasu na dobra kultury,
- zwiększenie obciążenia atmosfery zanieczyszczeniami komunikacyjnymi,
- pogorszenie klimatu akustycznego i zwiększenie liczby mieszkańców narażonych na ponadnormatywne wartości poziomu dźwięku,
- zwiększenie liczby mieszkańców narażonych na działania promieniowania elektromagnetycznego,
- zmniejszenie różnorodności biologicznej cennych przyrodniczo terenów,
- zagrożenie dla terenów chronionych, w tym obszarów Natura 2000.
- zwiększenie ilości „dzikich wysypisk”,
- wzmożone spalanie odpadów w piecach (w tym zwiększoną emisję zanieczyszczeń gazowych),
- wzrost zanieczyszczenia środowiska odpadami niebezpiecznymi, m.in. metalami ciężkimi, freonami, olejami, substancjami aktywnymi w lekach, itp., poprzez brak ich selektywnego zbierania,

- pogorszenie zdrowia i jakości życia mieszkańców,

Analizując powyższe podpunkty, można stwierdzić, iż nie podjęcie działań zaplanowanych w Programie będzie wywierać dalszą, pogłębiającą się, negatywną presję na środowisko naturalne gminy, co w końcowym efekcie spowoduje jego postępującą degradację.

Realizacja poszczególnych działań ujętych w Programie nie wpłynie negatywnie na wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, klimat, krajobraz, zasoby naturalne, różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta, ludzi oraz zabytki.

3. Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe, pozytywne i negatywne)

W niniejszej Prognozie przeprowadzono analizę wpływu na środowisko planowanych przedsięwzięć w ramach realizacji *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dobroń na lata 2014 - 2017 z perspektywą do 2021 roku*, przy założeniu, że wszystkie przedsięwzięcia będą spełniały wszystkie obowiązujące obecnie wymagania przepisów Prawa ochrony środowiska. Zakres i forma przedstawionych niżej przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko jest zgodna z ustaleniami art. 51 ust. 2 pkt. 2e ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Przedstawiona ocena ma charakter poglądowy, gdyż dla przedsięwzięć faktycznie oddziałujących na środowisko powinny zostać opracowane szczegółowe raporty o oddziaływaniu na środowisko na etapie ubiegania się o pozwolenie na budowę.

Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko ustaleń Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dobroń na lata 2014 - 2017 z perspektywą do 2021 roku:

- **NATURA 2000** – ze względu na odległość obszaru Natura 2000 od ujętych w harmonogramie Programu działań, w większości nie powinny one wykazać oddziaływania na tereny chronione i ich komponenty. W przeszłości w gminie Dobroń na rzece Grabi (około 39 km jej biegu) projektowany był zbiornik wodny dużej retencji dla potrzeb rolnictwa. Ze względu na problem występowania skał wapiennych w podłożu i wynikających z tego faktu problemów z uszczelnianiem dna zbiornika zaniechano inwestycji. Budowa tak dużego zbiornika przekształciłaby również warunki hydrologiczne w dolinie rzeki Grabi, która obecnie stanowi Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Dolina Grabi”, Projektowany Obszar Natura 2000 „Grabia”, a sama rzeka stanowi użytek ekologiczny. W przyszłości na terenie gminy, a tym samym bezpośrednio na obszarze Natura 2000 mogą wystąpić skutki (długoterminowe negatywne – odwadnianie gruntów oraz pozytywne – ograniczanie skutków powodzi i podtopień) realizacji planowanego zbiornika małej retencji „Kolumna” usytuowanego w gminie Łask w rejonie ujścia rzeki Pałusznicy do rzeki Grabi. Zbiornik ten jest uwzględniony do realizacji w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa sieradzkiego oraz w Wojewódzkim Programie Małej Retencji.
- **BIORÓŻNORODNOŚĆ, ZWIERZĘTA I ROŚLINY** – największe oddziaływania bezpośrednie i pozytywne będą wykazywały działania mające na celu ochronę bioróżnorodności oraz zapobiegające jej degradacji, szczególnie na terenach leśnych. Działania zapobiegające, chroniące i pielęgnacyjne (w tym konserwacja i utrzymanie parku wiejskiego) w sposób bezpośredni i pozytywny będą wpływać na warunki funkcjonowania flory i fauny. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w sposób pośredni i długoterminowy wpłynie na wzrost różnorodności biologicznej środowiska przez ograniczenie substancji toksycznych przedostających się do gruntów z nieszczelnych szamb

lub wylewanych na powierzchnię ziemi i do cieków wodnych. Modernizacja dróg może w sposób chwilowy przyczynić się do narażenia na negatywne oddziaływania głównie na zwierzęta, jednak działania łagodzące powinny wykluczyć w ogóle takie oddziaływania.

- **LUDZIE** – wszystkie zaproponowane działania mają bezpośredni i pośredni, długoterminowy i stały pozytywny wpływ lub wpływają obojętnie. Szczególnie inwestycje wpływające na poprawę warunków życia mieszkańców gminy (głównie poprawa gospodarki wodno-ściekowej, dobrze zorganizowana gospodarka odpadami) i ich edukację, zapobiegające pogarszaniu się otaczającego ich środowiska i uwrażliwiające na problem stanu przyrody, wywierają pozytywny skutek. Dodatkowo termomodernizacja budynków zwiększy bezpieczeństwo zdrowotne mieszkańców gminy (ciepło, zmniejszenie wilgotności, pleśni). Dolegliwości chwilowe mogą wystąpić na etapie budowy niektórych inwestycji, m.in. w zakresie gospodarki wodno-ściekowej. Niemniej jednak zwiększony zakres usług komunalnych podniesie standard życia mieszkańców.
- **WODY** – długotrwałe oddziaływanie pozytywne poprzez ograniczenie przenikania nieczystości i szkodliwych substancji do wód (m.in. inwestycje w zakresie budowy sieci wodociągowej, uporządkowania gospodarki ściekowej) oraz kształtowanie prośrodowiskowych postaw wśród mieszkańców Gminy.
- **POWIETRZE** – oddziaływania bezpośrednie, negatywne (na etapie budowy - emisja pyłu przy pracach ziemnych), pośrednie, długotrwałe (na etapie eksploatacji dróg - emisja spalin z pojazdów mechanicznych). W założeniu Programu modernizacja dróg oraz poprawa ich nawierzchni ma na celu umożliwić płynność ruchu samochodowego i tym samym zniwelować ilość wydzielanych spalin w porównaniu z poziomem zanieczyszczenia w przypadku korzystania z dróg o słabej nawierzchni, zmuszającej kierowców do rozwijania małych prędkości i częstego hamowania, co będzie wywierało długotrwały i pozytywny skutek. Termomodernizacja budynków

i wymiana oświetlenia ulicznego na bardziej energooszczędne w sposób bezpośredni i długoterminowy pozytywnie wpłynie na zmniejszenie wykorzystywania nieodnawialnych źródeł energii, a tym samym obniżenie emisji dwutlenku węgla i innych zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do powietrza. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej będzie oddziaływać pozytywnie na stan sanitarny powietrza oraz obniżenie emisji odorów.

- **KLIMAT AKUSTYCZNY** – wzrost hałasu na etapie budowy i modernizacji dróg, ulic i chodników – oddziaływania pośrednie i chwilowe, negatywne (w czasie prowadzonych robót, dotyczy sprzętu budowlanego), stałe, długotrwałe, negatywne (na etapie eksploatacji, w miejscach skrzyżowań drogowych może dojść do ponadnormatywnych przekroczeń poziomu hałasu, uciążliwość dla ludzi), ze względu na liniowy charakter inwestycji mogące pośrednio oddziaływać na sąsiadujące wzdłuż drogi obszary Natura 2000. Modernizacja dróg powiatowych, krajowych, budowa chodników, parkingów czy modernizacja nawierzchni dróg gminnych w konsekwencji ma doprowadzić do zmniejszenia uciążliwości akustycznych, wywołanych ruchem drogowym odbywającym się na nawierzchniach gorszej jakości.
- **POWIERZCHNIA ZIEMI** – przekształcenia powierzchni ziemi związane z budową sieci wodociągowo- kanalizacyjnych i dróg, oddziaływania bezpośrednie i pośrednie, krótkotrwałe, negatywne (na etapie budowy i prac ziemnych, zdjęta warstwa ziemi). Zadania mające na celu zapobieganie wypalaniu łąk, ściernisk, pól, niekontrolowanemu spalaniu odpadów czy pożarom lasów mają w swoim założeniu przeciwdziałać degradacji stanu gleby na obszarze gminy. Zadania gminy z zakresu ochrony gleb przed degradacją mają w swoim założeniu wykazywać oddziaływania pozytywne i długotrwałe, poprzez wdrażanie prawidłowych praktyk wśród mieszkańców, kontrolę jakości gleb, właściwe ich przeznaczanie oraz likwidację składowisk odpadów w miejscach niedozwolonych.
- **KRAJOBRAZ** – budowa infrastruktury komunikacyjnej na terenie gminy, budowa sieci wodociągowej, przydomowych oczyszczalni ścieków prowadzi

do stałej zmiany w krajobrazie. W trakcie prowadzonych robót budowlanych następuje natomiast oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, krótkotrwałe i negatywne.

- **ZASOBY NATURALNE** – wszystkie zaproponowane działania posiadają wpływ bezpośredni i pośredni, długoterminowy i pozytywny lub brak wpływu. W kierunkach działań ochronnych gminy na rzecz zasobów kopalin oddziaływania mają charakter pozytywny i długotrwały.
- **DOBRA KULTURY** – przy właściwym przygotowaniu inwestycji brak oddziaływań. Niewielkie oddziaływania mogą wystąpić jedynie na etapie budowy inwestycji znajdujących się w bezpośredniej bliskości przedmiotów cennych kulturowo.

Oddziaływania skumulowane mogą wystąpić w przypadku jednoczesnego wdrażania kilku zadań przewidzianych do realizacji w ramach Programu. Jednak jest to kwestia uzależniona od harmonogramu prowadzonych robót i na obecnym etapie trudna do zidentyfikowania. Aby uniknąć uciążliwości związanych z oddziaływaniami skumulowanymi należy dokładnie ustalić harmonogram prac, odpowiednio rozłożyć je w czasie oraz na bieżąco informować z określonym wyprzedzeniem zainteresowane strony (tj. mieszkańców, administratorów sieci infrastrukturalnych) o zamiarze prowadzenia prac budowlanych.

Korzystne dla środowiska naturalnego oraz zdrowia i jakości bytowania lokalnej społeczności jest także łączenie realizacji poszczególnych prac na tych samych obiektach przez różnych administratorów, w tym samym czasie - np. podczas modernizacji nawierzchni odcinka drogi można wykonać wszystkie planowane prace na sieciach infrastruktury, zlokalizowanych w pasie drogowym.

Nie zidentyfikowano oddziaływań skumulowanych wynikających z realizacji innych programów lub planów na tym terenie, w tym samym czasie.

4. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne dla projektu Programu ochrony środowiska oraz sposoby ich uwzględnienia w Programie

Cele ekologiczne dla gminy Dobroń wynikają bezpośrednio z dokumentów strategicznych wyższego szczebla tj. z Polityki ekologicznej Państwa oraz z Programu ochrony środowiska województwa łódzkiego.

Analizując aktualny stan środowiska oraz sytuację społeczno-gospodarczą określono problemy i zagrożenia, które zostały uwzględnione przy formułowaniu celów szczegółowych (średniookresowych do 2021 roku), są to:

- zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi gminy oraz ochrona przed powodzią i suszą,
- ochrona głównych zbiorników wód podziemnych, stanowiących główne źródło zaopatrzenia mieszkańców gminy w wodę,
- dążenie do zapewnienia dobrego stanu jakościowego i ilościowego wód powierzchniowych i podziemnych,
- racjonalne użytkowanie zasobów leśnych poprzez kształtowanie właściwej struktury lasów gatunkowej i wiekowej i ich wykorzystanie gospodarcze w sposób i tempie zapewniającym trwałe zachowanie ich bogactwa biologicznego, wysokiej produktywności oraz potencjału regeneracyjnego,
- zachowanie różnorodności biologicznej gminy oraz zahamowanie strat bioróżnorodności poprzez ochronę dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody,
- ochrona i racjonalne wykorzystanie powierzchni ziemi, wzrost powierzchni terenów rekultywowanych,
- ograniczenie negatywnego oddziaływania procesów gospodarczych na środowisko glebowe,
- ograniczenie presji wywieranej na środowisko w trakcie eksploatacji złóż kopalin,

- optymalizacja wykorzystania i zrównoważone użytkowanie zasobów kopali i wód podziemnych,
- zapobieganie i ograniczenie powstawania odpadów u źródła, a także zmniejszenie ich negatywnego oddziaływania na środowisko,
- zwiększenie udziału odzysków a w szczególności odzysku energii z odpadów zgodnego z wymaganiami ochrony środowiska,
- zmniejszenie ilości wszystkich odpadów kierowane na składowiska odpadów,
- wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów,
- spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza,
- zmniejszenie zagrożenia mieszkańców ponadnormatywnym hałasem zwłaszcza emitowanym przez środki transportu.
- ograniczenie oddziaływania pól elektromagnetycznych na zdrowie człowieka i środowisko,
- podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy Dobroń, zagwarantowanie szerokiego dostępu do informacji o środowisku i jego ochronie,
- kształtowanie harmonijnej struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, zapewniającej równowagę wykorzystanie walorów przestrzeni z rozwojem gospodarczym, poprawą jakości życia i zachowaniem wartości środowiska.

Uwzględniając zadania i działania ekologiczne zawarte w dokumentach strategicznych, osiągnięciu powyższych celów w latach 2014 – 2017, w gminie Dobroń służyć będzie realizacja następujących priorytetów i zadań:

Priorytet I, „Ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych wraz z poprawą ich jakości oraz ochronę przed powodzią”, obejmuje trzy grupy działań:

1. Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi i zapewnienie dobrej jakości wody pitnej,
2. Ochrona przed zanieczyszczeniami ze źródeł punktowych i obszarowych,
3. Ochrona przed powodzią i skutkami suszy.

Priorytet II, „Ochrona powierzchni ziemi i gleb przed degradacją”, wyróżnia trzy grupy działań:

1. Ochrona gleb użytkowanych rolniczo przed degradacją,
2. Rekultywacja terenów zdegradowanych,
3. Racjonalna eksploatacja kopalin.

Priorytet III, „Ochrona i wzrost różnorodności biologicznej i krajobrazowej oraz wzrost lesistości”, dotyczy trzech grup działań:

1. Ochrona różnorodności biologicznej,
2. Ochrona i zwiększanie zasobów leśnych,
3. Objęcie ochroną prawną obszarów i obiektów o największych walorach przyrodniczych.

Priorytet IV, „Racjonalna gospodarka odpadami”, wyróżnia dwie grupy działań:

1. Ograniczanie ilości wytwarzanych odpadów,
2. Eliminowanie uciążliwości związanych z niewłaściwym postępowaniem z odpadami.

Priorytet V, „Poprawa jakości powietrza”, obejmuje trzy grupy działań:

1. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł punktowych, liniowych i powierzchniowych,
2. Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
2. Zwiększenie wykorzystania gazu ziemnego w przemyśle i gospodarce komunalnej.

Priorytet VI, „Redukcja emisji ponadnormatywnego hałasu”, dotyczy jednego działania:

1. Ochrona przed hałasem komunikacyjnym.

Priorytet VII, „Ograniczenie możliwości wystąpienia poważnych awarii”, wyróżnia dwie grupy działań:

1. Ograniczenie skutków awarii przemysłowych i chemicznych,
2. Zapobieganie i ograniczanie skutków awarii związanych z przewozem materiałów niebezpiecznych.

Priorytet VIII, „Utrzymanie obowiązujących standardów w zakresie promieniowania elektromagnetycznego” dotyczy jednego działania:

1. Zachowanie stref bezpieczeństwa przy lokalizacji obiektów emitujących promieniowanie elektromagnetyczne.

Priorytet IX, „Kształtowanie postaw ekologicznych”, wyróżnia dwie grupy działań:

1. Edukacja ekologiczna,
2. Upowszechnianie informacji o środowisku.

Przedstawione powyżej cele są zgodne z zagadnieniami uwzględnionymi w dokumentach strategicznych dotyczących ochrony środowiska, a także z wymogami wynikającymi z ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232, z późn. zm.), ustawy o odpadach (Dz. U. z 2015 r., poz. 122), ustawy Prawo Wodne (Dz. U. z 2012 r. poz. 145, z późn. zm.) oraz innymi ustawami komplementarnymi.

5. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko w związku z realizacją projektu Programu ochrony środowiska

Harmonogram działań proekologicznych w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Dobroń na lata 2014 - 2017 z perspektywą do 2021 roku* zawiera przedsięwzięcia, których realizacja może negatywnie wpływać na środowisko. Należą do nich wszelkie prace budowlane obejmujące wodociągi, kanalizacje, oczyszczalnie, SUW, drogi, gdzie nastąpi przekształcenie krajobrazu i obciążenie cieków wodnych. Negatywne oddziaływanie tych inwestycji na środowisko może wiązać się z awarią lub fazą budowy. Wówczas skutki będą krótkotrwałe i przemijające, a wykonanie prac ostatecznie skutkować będzie poprawą jakości wód powierzchniowych i podziemnych, poprawą warunków bytowania ludzi i stanu siedlisk przyrodniczych. W fazie realizacji i eksploatacji wpływ na środowisko będą miały oczyszczalnie ścieków, drogi, urządzenia melioracyjne, urządzenia hydrotechniczne. Lokalizacja tych inwestycji poprzedzona zostanie procedurami oddziaływań na środowisko na etapie sporządzania planów zagospodarowania przestrzennego oraz decyzji

o środowiskowych uwarunkowaniach. Pozwoli to na zminimalizowanie niepożądanych skutków. Podjęcie odpowiednich działań zapobiegawczych wpłynie na zmniejszenie uciążliwości inwestycji na otoczenie, zarówno w fazie realizacji, jak i eksploatacji.

Działania łagodzące są to środki zmierzające do zmniejszenia lub nawet eliminacji negatywnego oddziaływania na element środowiska społecznego lub przyrodniczego.

Działania kompensujące są to działania najczęściej niezależne od przedsięwzięcia inwestycyjnego, których celem jest kompensacja znaczącego niekorzystnego oddziaływania na środowisko, jakie jest spowodowane realizacją tego przedsięwzięcia. Zgodnie z art. 3 pkt. 8 ustawy Prawo ochrony środowiska kompensacja przyrodnicza to działania prowadzące do przywrócenia równowagi w przyrodzie na danym terenie, naprawy szkód dokonanych w środowisku oraz zachowania walorów krajobrazowych danego obszaru. Działania te najczęściej przybierają formę robót budowlanych i ziemnych, obejmują rekultywację gleby, zalesianie, zadrzewianie lub tworzenie skupień roślinności. Za działanie kompensacyjne można uznać każdy przejaw ludzkiej aktywności, która służy wyrównywaniu szkód w przyrodzie na skutek podjętej ingerencji. Natomiast zgodnie z art. 75 ustawy Prawo ochrony środowiska kompensacja przyrodnicza może być realizowana tylko wówczas, gdy „ochrona elementów przyrodniczych nie jest możliwa”.

Wpływ na środowisko zadań przewidzianych do realizacji w ramach *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dobroń na lata 2014 - 2017 z perspektywą do 2021 roku* będzie stosunkowo niewielki i w przypadku większości inwestycji będzie ograniczał się do etapu realizacji przedsięwzięcia (etapu budowy).

Ponadto większość z zaproponowanych w Programie inwestycji zakłada modernizację, przebudowę już istniejących obiektów, nie ingerując w nowe, cenne przyrodniczo obszary lub zmieniając znacząco obecne użytkowanie terenu.

W związku z tym nie przewiduje się konieczności przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej, a jedynie zastosowanie działań łagodzących.

Proponowane środki i zalecenia łagodzące niekorzystne oddziaływania na środowisko wynikające z realizacji Programu:

1. Wody

- Aby zapobiec przedostawaniu się nieoczyszczonych ścieków deszczowych do wód zaleca się stosowanie instalacji pozwalających na odprowadzanie ścieków opadowych z jezdni oraz ich oczyszczanie. Powstające ścieki deszczowe, przed wprowadzeniem do środowiska należy oczyszczać do wymaganych prawem parametrów.
- Należy kontrolować szczelność zbiorników paliw płynnych pojazdów stosowanych w czasie prac budowlanych, aby nie dopuścić skażenia środowiska gruntowego substancjami ropopochodnymi.
- Należy zapewnić dostęp do przenośnych toalet pracownikom budowy oraz regularnie opróżniać toalety z wykorzystaniem samochodów serwisowo-aseenizacyjnych wyposażonych w odpowiednie akcesoria.
- Magazynowane na placach budowy substancje, materiały oraz odpady należy zabezpieczyć przed możliwością kontaktu z wodami opadowymi, tak aby nie dopuścić do skażenia środowiska gruntowo-wodnego w wyniku wymywania z nich substancji toksycznych.

2. Gleby

- Należy kontrolować szczelność zbiorników paliw płynnych, aby nie dopuścić do skażenia środowiska gruntowego substancjami ropopochodnymi.
- Magazynowane substancje, materiały oraz odpady należy zabezpieczyć przed możliwością kontaktu z wodami opadowymi, tak aby nie dopuścić do skażenia gruntu w wyniku wymywania z nich substancji toksycznych.
- Po zakończeniu realizacji inwestycji należy usunąć wszystkie tymczasowe instalacje i urządzenia oraz wykonać niezbędne niwelacje powierzchni terenu.

- Umowy z wykonawcami prac budowlanych powinny zawierać klauzule o odpowiedzialności ekologicznej – należy stosować zasadę „zanieczyszczający płaci”.
- Zabiegi solenia dróg i chodników zimą powinny zostać ograniczone do niezbędnego minimum.
- Przed rozpoczęciem prac ziemnych warstwa wierzchnia gleby (humus) powinna być zebrana, a po zakończeniu prac – rozdeponowana na powierzchni terenu.

3. Jakość powietrza:

- Wpływ przedsięwzięć na jakość powietrza, związany z etapem realizacji inwestycji (pracami budowlanymi) można ograniczyć przez zachowanie wysokiej kultury prowadzenia robót, a w szczególności przez:
 - systematyczne sprzątanie placów budowy,
 - zraszanie wodą placów budowy (zależnie od potrzeb),
 - ograniczenie do minimum czasu pracy silników spalinowych maszyn i samochodów budowy na biegu jałowym,
 - uważne ładowanie materiałów sypkich na samochody (nie sypanie na nadkola i inne części pojazdu),
 - przykrywanie plandekami skrzyń ładunkowych samochodów transportujących materiały sypkie (dotyczy też ziemi z wykopów),
 - ograniczenie prędkości jazdy pojazdów samochodowych w rejonie budowy.
- W przypadku planowanych prac związanych z budową czy przebudową dróg ważną kwestią mającą wpływ na poziom emisji zanieczyszczeń do powietrza jest dobra organizacja dojazdów do placu budowy oraz utrzymanie płynności na przebudowywanym odcinku. Właściwe rozwiązania w tym zakresie pozwolą na znaczne zmniejszenie emisji ze środków transportu.
- Należy monitorować właściwe wykorzystanie maszyn i urządzeń pracujących na budowie.

3. Hałas

- W celu zmniejszenia emisji hałasu związanego z pracami budowlanymi, powinny one być wykonywane wyłącznie w porze dziennej, a czas pracy maszyn budowlanych na biegu jałowym należy ograniczyć do minimum.
- Maszyny budowlane powinny być w dobrym stanie technicznym oraz posiadać sprawne tłumiki akustyczne.
- Wpływ na zmniejszenie hałasu komunikacyjnego ma także stosowanie ekranów akustycznych, nasypów oraz odpowiednio zaprojektowanych pasów zieleni przyulicznej z rzędami wysokich drzew i krzewów (gatunków o właściwościach dźwiękochłonnych tj. zimozielone gatunki drzewiaste oraz klon topola, lipa).

4. Rośliny

- W czasie wykonywania prac budowlanych w sąsiedztwie systemów korzeniowych należy przeprowadzać wykopy ręcznie. W przypadku konieczności odsłonięcia korzeni należy je zabezpieczyć. Należy unikać usuwania korzeni strukturalnych, zabezpieczyć środkami grzybobójczymi rany po odciętych korzeniach.
- Pnie drzew narażonych na otarcia ze strony sprzętu budowlanego należy zabezpieczyć np. stosując odpowiednie włókniny i obudowy drewniane.

5. Zwierzęta

- W celu minimalizacji niekorzystnego oddziaływania na faunę planowane prace budowlane powinny zostać przeprowadzone w możliwie najkrótszym czasie.
- W trakcie prac modernizacyjnych, pasy dróg należy zabezpieczyć przed wchodzeniem na nie zwierząt, w szczególności płazów i gadów (stosowanie siatek zabezpieczających).
- Prace termomodernizacyjne należy prowadzić poza okresem lęgowym ptaków, w miarę możliwości na budynkach zmodernizowanych należy zamieścić budki lęgowe dla ptaków.

6. Zdrowie

- Należy czytelnie oznakować obszary, gdzie prowadzone będą prace budowlane i modernizacyjne w celu zwiększenia bezpieczeństwa ludzi podczas wykonywania tych prac.
- W celu zachowania bezpieczeństwa na terenie budowy zaleca się stosowanie sprawnego technicznie sprzętu, stałe prowadzenie nadzoru budowlanego oraz bezwzględne przestrzeganie przepisów BHP.
- W czasie trwania prac budowlanych należy zmniejszyć czas pracy maszyn budowlanych do niezbędnego minimum, aby ograniczyć emisję spalin oraz hałasu.

7. Krajobraz i dziedzictwo kulturowe

- Wszystkie inwestycje powinny być zaplanowane tak, aby nie niszczyły walorów estetycznych krajobrazu.
- W przypadku natrafienia na przedmioty o charakterze zabytkowym należy zabezpieczyć teren znaleziska i powiadomić o tym fakcie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Wybór rozwiązań technicznych i organizacyjnych, jakie należy stosować w przypadku danej uciążliwości jest szeroki, a proponowane metody są najczęściej wynikami szczegółowych analiz podjętych w trakcie prowadzonych ocen oddziaływania na środowisko w oparciu o praktyki, które sprawdziły się w podobnych inwestycjach.

Nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na środowisko zaplanowanych w harmonogramie działań na obszary objęte ochroną na podstawie ustawy z 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody.

6. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projekcie Programu ochrony środowiska

Uwzględnione do realizacji przedsięwzięcia w ramach *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dobroń na lata 2014 - 2017 z perspektywą do 2021 roku* znamionują się pozytywnym wpływem na środowisko naturalne. W takim przypadku proponowanie rozwiązań alternatywnych, szczególnie przy braku dokładnej lokalizacji inwestycji, nie ma uzasadnienia.

Ponadto brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych w Programie inwestycji. Skutki środowiskowe podejmowanych zadań silnie zależą od lokalnej chłonności środowiska i występowania obszarów wrażliwych oraz charakteryzują się ograniczonym terytorialnie oddziaływaniem na środowisko. Dlatego zgodnie z obowiązującym prawodawstwem, dla inwestycji mogących negatywnie oddziaływać na środowisko istnieje obowiązek przeprowadzenia postępowania w sprawie ocen oddziaływania na środowisko i wykonania raportu, w którym dla poszczególnych projektów zostaną wskazane rozwiązania alternatywne.

Przeprowadzając analizę wariantów poszczególnych przedsięwzięć można porównywać ze sobą następujące elementy inwestycyjne:

- warianty lokalizacji,
- warianty konstrukcyjne i technologiczne,
- warianty organizacyjne,
- wariant niezrealizowania inwestycji tzw. wariant „0”.

Wariant „0” nie oznacza, że nic się nie zmieni, ponieważ brak realizacji inwestycji może także powodować konsekwencje środowiskowe.

7. Przewidywane metody analizy skutków realizacji postanowień projektu programu ochrony środowiska

Zakłada się, że Prognoza powinna obejmować obszar Gminy, wraz z obszarami pozostającymi w zasięgu oddziaływania wynikającego z realizacji ustaleń *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dobroń na lata 2014 - 2017 z perspektywą do 2021 roku*.

W celu oceny realizacji działań określonych w Programie na rzecz ochrony środowiska wykorzystywany będzie system państwowego monitoringu prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Wojewódzką i Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną, a także instytucje i placówki badawcze zajmujące się zagadnieniami z zakresu ochrony środowiska. W wyniku przeprowadzonych pomiarów i ocen stanu środowiska dostarczone będą informacje w zakresie: czystości wód powierzchniowych i podziemnych, stanu powietrza atmosferycznego, hałasu i promieniowania niejonizującego, gospodarki odpadami, powstałych awarii oraz przyrody ożywionej.

Wójt Gminy Dobroń odpowiada za wdrożenie systemu opracowanego w Programie ochrony środowiska i jest zobowiązany do opracowania oraz wdrożenia systemu monitoringu.

Monitorowanie realizacji programu umożliwi ocenę prawidłowości i efektywności działań oraz szybkie i elastyczne reagowanie na zmiany. Monitoring ochrony środowiska polegał będzie głównie na działaniach organizacyjno – kontrolnych. System monitoringu i oceny zadań oraz celów zawartych w Programie ochrony środowiska Gminy Dobroń obejmuje:

- obligatoryjne terminy zawarte w aktach prawnych,
- system sprawozdawczości organów urzędowych i podmiotów gospodarczych.

Kontrola realizacji Programu wymaga także oceny stopnia realizacji przyjętych w nim celów i działań, przewidzianych do wykonania w określonym

terminie. Należy systematycznie oceniać też stopień rozbieżności między założeniami a realizacją programu oraz analizować przyczyny tych niespójności.

W realizacji poszczególnych zadań wynikających z Prognozy brać udział będą podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu zadaniami, podmioty realizujące te zadania, kontrolujące przebieg tych realizacji i jego efekty oraz społeczność gminy, jako główny pomiot odbierający wyniki i odczuwający skutki podejmowanych działań.

W celu właściwej oceny stopnia wdrażania Programu ochrony środowiska konieczne jest ustalenie zasad przedstawiania postępów w realizacji programu. Dobrymi miernikami wyznaczającymi stan środowiska i presji na środowisko są wskaźniki, których podstawowym zadaniem jest zobiektywizowanie oceny realizacji celów.

Poza głównymi miernikami przy ocenie skuteczności realizacji programu powinny być również brane pod uwagę wskaźniki społeczno-ekonomiczne, wskaźniki presji na środowisko i stanu środowiska oraz wskaźniki reakcji państwa i społeczeństwa.

WSKAŹNIKI SPOŁECZNO-EKONOMICZNE:

- poprawa stanu zdrowia mieszkańców gminy, mierzona przy pomocy takich mierników jak: długość życia, spadek umieralności niemowląt, spadek zachorowalności,
- zmniejszenie zużycia energii, surowców i materiałów na jednostkę produkcji oraz zmniejszenie całkowitych przepływów materiałowych w gospodarce,
- coroczny przyrost netto miejsc pracy w wyniku realizacji przedsięwzięć ochrony środowiska,
- zmniejszenie tempa przyrostu obszarów wyłączanych z rolniczego i leśnego użytkowania dla potrzeb innych sektorów produkcji i usług materialnych.

WSKAŹNIKI STANU ŚRODOWISKA I ZMIANY PRESJI NA ŚRODOWISKO:

- zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód, poprawa jakości wód płynących, stojących i wód podziemnych, a szczególnie głównych zbiorników wód podziemnych, poprawa jakości wody do picia oraz spełnienie przez wszystkie te rodzaje wód wymagań jakościowych obowiązujących w Unii Europejskiej,
- poprawa jakości powietrza poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza (zwłaszcza zanieczyszczeń szczególnie szkodliwych dla zdrowia i zanieczyszczeń wywierających najbardziej niekorzystny wpływ na ekosystemy, a więc przede wszystkim metali ciężkich, substancji zakwaszających, pyłów i lotnych związków organicznych),
- zmniejszenie uciążliwości hałasu, przede wszystkim hałasu komunikacyjnego,
- zmniejszenie ilości wytwarzanych i składowanych odpadów, rozszerzenie zakresu ich gospodarczego wykorzystania oraz ograniczenie zagrożeń dla środowiska ze strony odpadów niebezpiecznych,
- ograniczenie degradacji gleb, zwiększenie skali przywracania obszarów bezpośrednio lub pośrednio zdegradowanych przez działalności gospodarczą do stanu równowagi ekologicznej, ograniczenie pogarszania się jakości środowiska w jednostkach osadniczych i powstrzymanie procesów degradacji zabytków kultury,
- wzrost lesistości, a także wzrost poziomu różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych i poprawa stanu zdrowotności lasów,
- zmniejszenie negatywnej ingerencji w krajobrazie oraz kształtowanie estetycznego krajobrazu zharmonizowanego z otaczającą przyrodą.

WSKAŹNIKI AKTYWNOŚCI PAŃSTWA I SPOŁECZEŃSTWA:

- kompletność regulacji prawnych i tempo ich harmonizacji z prawem wspólnotowym i prawem międzynarodowym,
- spójność i efekty działań w zakresie monitoringu i kontroli,

- zakres i efekty działań edukacyjnych oraz stopień udziału społeczeństwa w procesach decyzyjnych,
- opracowanie i realizowanie przez grupy i organizacje pozarządowe projektów na rzecz ochrony środowiska.

Zgodnie z wymogami ustawy Prawo ochrony środowiska, Wójt Gminy ma obowiązek sporządzać co dwa lata sprawozdanie z realizacji programu ochrony środowiska. Wyniki oceny będą stanowiły wykładnię dla kolejnego Programu, w którym zostaną zdefiniowane cele i zadania do roku 2021 z perspektywą do 2025 roku. Ten cykl zapewni uaktualnienie strategii krótkoterminowej czteroletniej i polityki długoterminowej ośmioletniej.

Sprawozdanie z realizacji Programu ochrony środowiska powinno obejmować:

- ocenę stopnia realizacji określonych w Programie celów i kierunków działań,
- sprawozdanie z wykonanych zadań pozainwestycyjnych i inwestycyjnych,
- zgodność wykonanych zadań z harmonogramem prac,
- sprawozdanie z realizacji harmonogramu finansowania założonych przedsięwzięć,
- podsumowanie z wnioskami i ewentualną rekomendacją nowelizacji Programu.

Sprawozdanie może zawierać także informacje dotyczące zaistniałych zmian w aktach prawnych, założeniach podstawowych, planach wyższego rzędu, itp., co będzie powodować konieczność weryfikacji planu i jego aktualizację.

8. Potencjalne transgraniczne oddziaływanie na środowisko

Ze względu na zasięg przestrzenny obszaru objętego Programem Ochrony Środowiska i zakres zadań przewidzianych w programie, które zostaną zrealizowane na terenie gminy Dobroń w województwie łódzkim, nie przewiduje

się wystąpienia trans granicznych oddziaływań na środowisko. Oddziaływania transgraniczne obejmują ocenę oddziaływań mogących przekraczać granicę państw.

9. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Projekt *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dobroń na lata 2014 - 2017 z perspektywą do 2021 roku* zgodnie z art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2013 r., poz. 1235, ze zm. Dz. U. z 2014 r., poz. 1133) podlega przeprowadzeniu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Głównymi celami Prognozy oddziaływania na środowisko Programu ochrony środowiska są:

- analiza i ocena celów i priorytetów zawartych w projekcie Programu,
- analiza i ocena środowiska przyrodniczego oraz problemów jego ochrony, identyfikacja i charakterystyka przewidywanych znaczących oddziaływań zadań zawartych w projekcie Programu.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobroń na lata 2014 - 2017 z perspektywą do 2021 roku stanowi realizację zadań i działań środowiskowych zawartych w dokumentach strategicznych wyższego szczebla, tj. Polityki ekologicznej państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do 2016 oraz z Programu Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego na lata 2012 – 2015 w perspektywie do 2019 roku.

Prognoza jest dokumentem wytyczającym zalecenia dotyczące minimalizacji oraz przeciwdziałania możliwych negatywnych skutków oddziaływania na środowisko.

Prognoza, jako punkt wyjścia dla dalszych analiz, charakteryzuje istniejący stan środowiska oraz problemy z jego ochroną. Najważniejszymi problemami ochrony środowiska w gminie są:

- zanieczyszczenie wód powierzchniowych stojących i płynących (przewaga wód IV klasy czystości),
- małe zasoby wód powierzchniowych,
- zanieczyszczanie wód powierzchniowych spowodowane odprowadzaniem do rzek, poprzez spływ powierzchniowy i podpowierzchniowy, nieoczyszczonych ścieków z gospodarstw domowych,
- niski stopień skanalizowania gminy,
- niekorzystny stosunek sieci kanalizacyjnej do wodociągowej,
- niewłaściwe postępowanie przez mieszkańców gminy z odpadami płynnymi (ściekami), poprzez m.in. odprowadzenie ścieków do nieszczelnych szamb lub rowów melioracyjnych,
- postępująca degradacja gleb, w tym zakwaszenie gleb i zubożenie w podstawowe składniki pokarmowe,
- szybka urbanizacja gminy – przeznaczenie gleb na cele inwestycyjne,
- silna antropopresja na tereny cenne przyrodniczo i nadmierna ich eksploracja,
- przejmowanie gruntów rolnych i leśnych pod zabudowę,
- znaczne rozdrobnienie (małe powierzchnie) gospodarstw rolnych,
- postępująca fragmentacja i rozdrobnienie (zmniejszanie powierzchni) kompleksów leśnych,
- narastające zagrożenie terenów leśnych i innych ważnych pod względem ekologicznym, ze strony czynników antropogennych, w tym emisji przemysłowych i pożarów,
- brak spójnego systemu obszarów chronionych,
- przecinanie korytarzy ekologicznych, migracyjnych oraz terenów cennych przyrodniczo elementami infrastruktury technicznej i komunalnej,

- nadmierne wykorzystanie paliw stałych (głównie węgla) do ogrzewania, a niedostateczne zużycie gazu jako źródła energii,
- wzrost emisji liniowej (zanieczyszczeń komunikacyjnych) ze wzrastającej ilości środków transportu,
- przekroczone normy natężenia hałasu na terenach zurbanizowanych i wzdłuż dróg,
- zaśmiecanie i tworzenie nielegalnych wysypisk śmieci, szczególnie niewielkich rozmiarów i w okresie letnim, związanym z przyjazdem właścicieli działek rekreacyjnych,
- mała świadomość ekologiczna mieszkańców gminy, dotycząca szczególnie racjonalnego wykorzystania wód i gospodarki ściekowej,
- mała popularyzacja wiedzy ekologicznej wśród rolników.

Wskazane problemy środowiskowe na terenie gminy znalazły odzwierciedlenie w wyodrębnionych priorytetach:

Priorytet I „Ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych wraz z poprawą ich jakości oraz ochronę przed powodzią”,

Priorytet II „Ochrona powierzchni ziemi i gleb przed degradacją”,

Priorytet III „Ochrona i wzrost różnorodności biologicznej i krajobrazowej oraz wzrost lesistości”,

Priorytet IV „Racjonalna gospodarka odpadami”,

Priorytet V „Poprawa jakości powietrza”,

Priorytet VI „Redukcja emisji ponadnormatywnego hałasu”,

Priorytet VII „Ograniczenie możliwości wystąpienia poważnych awarii”,

Priorytet VIII „Utrzymanie obowiązujących standardów w zakresie promieniowania elektromagnetycznego”,

Priorytet IX „Kształtowanie postaw ekologicznych”.

W prognozie przeanalizowano możliwy wpływ wskazanych do realizacji w Programie ochrony środowiska zadań na następujące elementy: Naturę 2000, bioróżnorodność, zwierzęta i rośliny, ludzi, wody, powietrze, klimat akustyczny,

powierzchnię ziemi, krajobraz, zasoby naturalne, dobra kultury. Określono, czy oddziaływanie to może mieć kierunek negatywny, pozytywny, bezpośredni, pośredni, wtórny, skumulowany, krótkoterminowy, średnioterminowy i długoterminowy, stały czy chwilowy na poszczególne elementy. Określono potencjalne niekorzystne skutki dla środowiska związane z realizacją poszczególnych zadań i brakiem ich realizacji. Pozytywne oddziaływania zadań wskazanych w projekcie Programu na środowisko zdecydowanie przeważają nad negatywnymi.

Realizacja proponowanych priorytetów nie pociągnie za sobą transgranicznego oddziaływania na środowisko. Natomiast większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć będzie mieć pozytywny wpływ na środowisko. W przypadku braku wdrożenia Programu ochrony środowiska do realizacji nastąpi pogłębienie wyodrębnionych problemów w zakresie ochrony środowiska, co w rezultacie negatywnie wpłynie także na zdrowie mieszkańców. Przeprowadzona analiza i ocena priorytetów zawartych w projekcie pozwala na stwierdzenie, że ich realizacja spowoduje poprawę jakości środowiska, zachowanie różnorodności biologicznej oraz dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego, a także wpłynie na ograniczanie zużywania zasobów naturalnych.

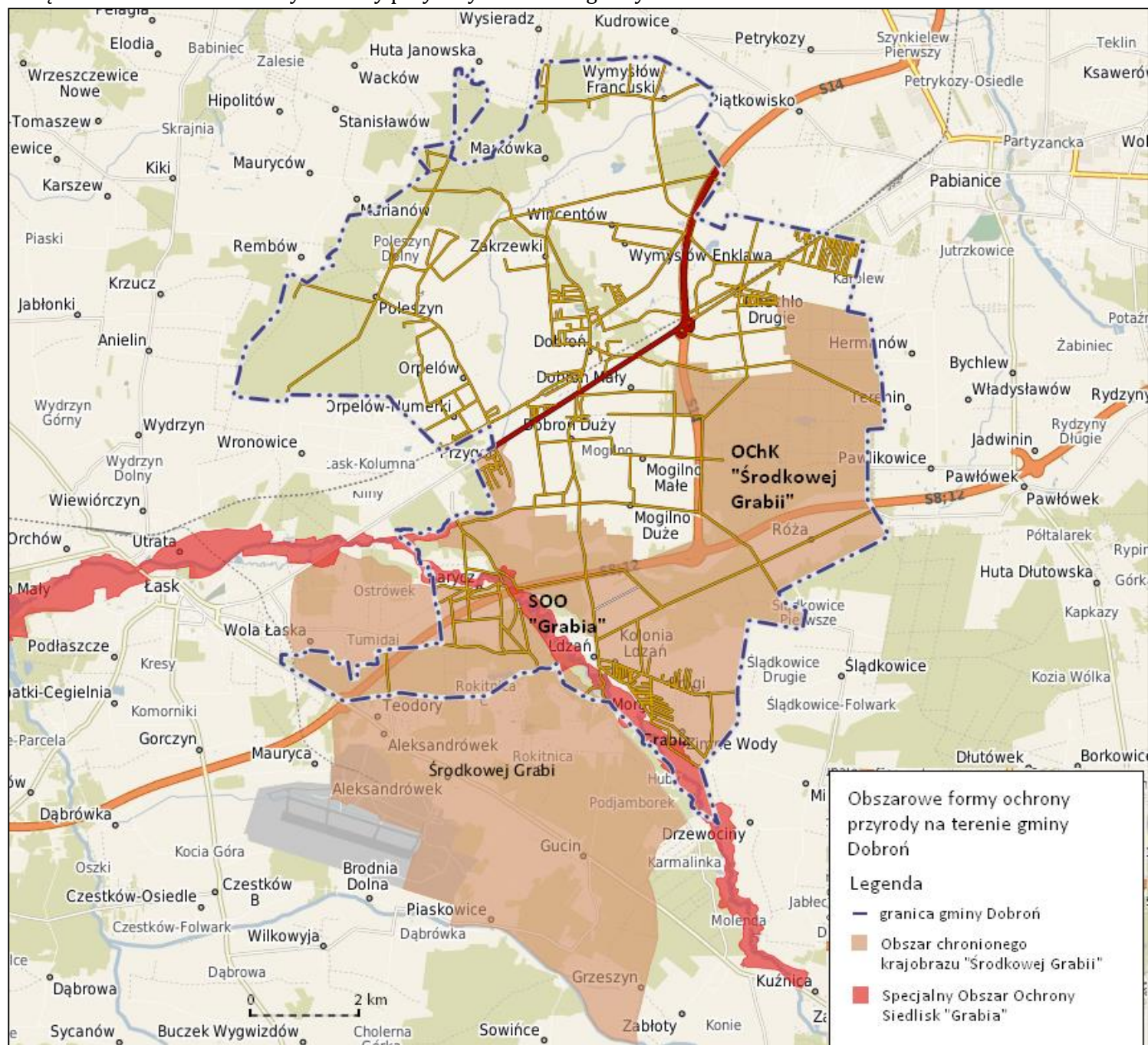
10. Załączniki

Załącznik 1. Obszarowe formy ochrony przyrody na terenie gminy Dobroń.

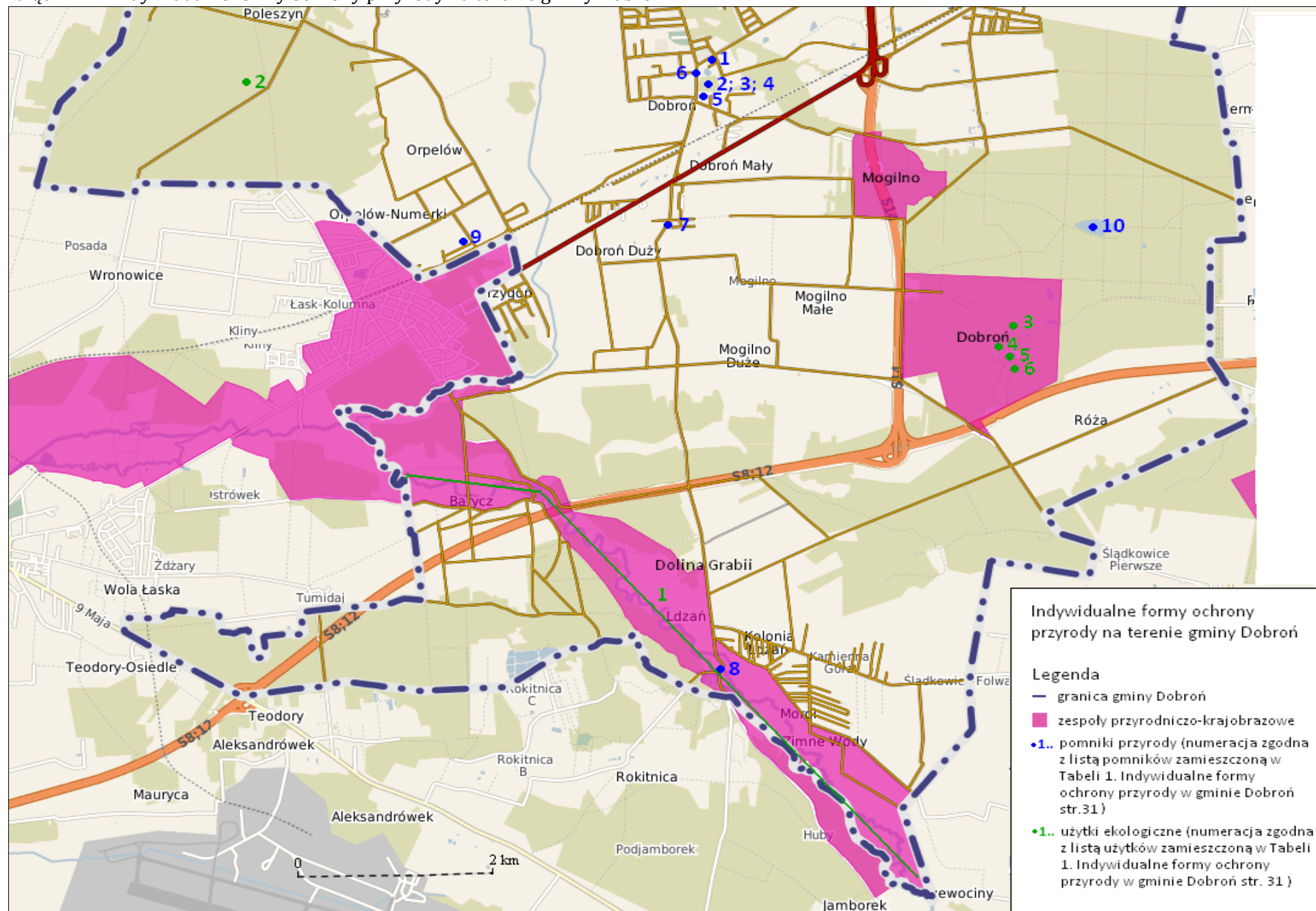
Załącznik 2. Indywidualne formy ochrony przyrody na terenie gminy Dobroń.

Załącznik 3. Wybrane problemy ochrony środowiska na terenie gminy Dobroń (niezmienne w czasie i możliwe do określenia w terenie).

Załącznik 1. Obszarowe formy ochrony przyrody na terenie gminy Dobroń

Załącznik 2. Indywidualne formy ochrony przyrody na terenie gminy Dobroń

Załącznik 3. Wybrane problemy ochrony środowiska na terenie gminy Dobroń (niezmienne w czasie i możliwe do określenia w terenie)

